DIAGNOZA ZJAWISK KRYZYSOWYCH

Dla Gminy Rychwał

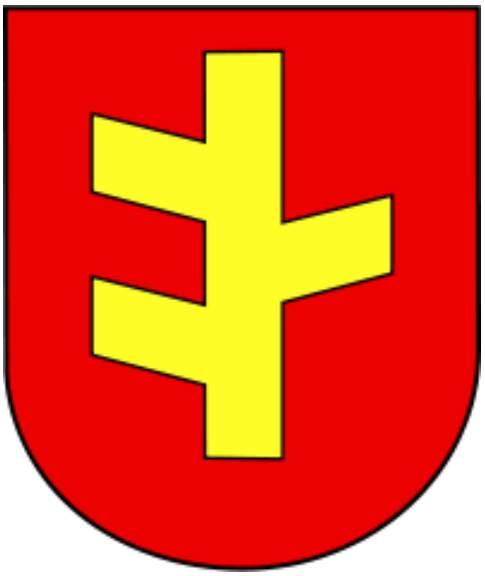

Rychwał, 2017

Fundusze Europejskie Pomoc Techniczna
MINISTERSTWO ROZWOJU
SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
Unia Europejska Fundusz Spójności

Niniejsze opracowanie powstaje dzięki wsparciu finansowemu Unii Europejskiej

OPRACOWALI:

dr inż. Przemysław Ciesiółka

mgr inż. Dariusz Kałużny

inż. Daria Jarońska

mgr inż. Katarzyna Korzeniewska

mgr Justyna Tomczak

ADRES BIURA:

NUVARRO Sp. z o. o.

ul. Reymonta 23, Posada

62-530 Kazimierz Biskupi

tel. (63) 233 00 15

e-mail: biuro@nuvarro.pl

www.nuvarro.pl

SPIS TREŚCI

Spis treści ... 3

1. Położenie geograficzne ... 5

2. Sfera społeczna ... 8

2.1. Demografia ... 8

2.2. Bezrobocie ... 16

2.3. Ubóstwo ... 19

2.4. Uzależnienia ... 23

2.5. Przemoc ... 25

2.6. Bezpieczeństwo ... 26

2.7. Edukacja ... 28

2.8. Aktywność obywatelska ... 31

2.9. Kultura ... 34

2.10. Badanie ankietowe ... 35

2.11. PODSUMOWANIE ... 38

3. Sfera gospodarcza ... 41

3.1. Rynek pracy ... 41

3.2. Turystyka ... 46

3.3. Badanie ankietowe ... 46

3.4. PODSUMOWANIE ... 49

4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna ... 51

4.1. Infrastruktura wodociągowa ... 51

4.2. Infrastruktura kanalizacyjna ... 52

4.3. Zaopatrzenie w ciepło ... 55

4.4. Sieć gazowa ... 55

4.5. Transport i komunikacja ... 57

4.6. Telekomunikacja ... 60

4.7. Ochrona zdrowia ... 60

4.8. Dziedzictwo kulturowe i zabytki ... 61

4.9. Badanie ankietowe ... 64

4.10. PODSUMOWANIE ... 67

5. Sfera techniczna 69
5.1. Mieszkalnictwo 69
5.2. Budynki użyteczności publicznej oraz infrastruktura sportowo-rekreacyjna 72
5.3. Odnawialne źródła energii 73
5.4. Badanie ankietowe 73
5.5. PODSUMOWANIE 75
6. Sfera środowiskowa 76
6.1. Podział powierzchni geodezyjnej gminy według kierunków wykorzystania 76
6.2. Środowisko przyrodnicze i warunki klimatyczne 77
6.3. Złoża naturalne w gminie Rychwał 81
6.4. Gospodarka odpadami 82
6.5. Emisja CO_2 86
6.6. Badanie ankietowe 88
6.7. PODSUMOWANIE 90
7. Spis rysunków 91
8. Spis tabel 92
9. Spis wykresów 93

1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

Gmina Rychwał to gmina o charakterze miejsko-wiejskim, położona w południowo wschodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie konińskim. Centralnym ośrodkiem gminy jest miasto Rychwał, gdzie następuje koncentracja funkcji mieszkaniowej, usługowej oraz administracyjnej. Gmina oddalona jest od miasta powiatowego Konin o 22 km, zaś od miasta wojewódzkiego Poznań o 110 km. Gmina graniczy z 3 jednostkami samorządowymi powiatu konińskiego, 1 jednostką samorządową powiatu tureckiego oraz 2 jednostkami samorządowymi powiatu kaliskiego. Są to:

- Gmina Grodziec od zachodu,
- Gmina Rzgów od północnego-zachodu,
- Gmina Stare Miasto od północy,
- Gmina Tuliszków od wschodu (powiat turecki),
- Gmina Stawiszyn od południa (powiat kaliski),
- Gmina Mycielin od południowego-wschodu (powiat kaliski).

Rysunek 1.Położenie gminy Rychwał na tle powiatu konińskiego
Źródło: http://wybory2010.pkw.gov.pl

System przestrzenny gminy swym zasięgiem obejmuje miasto Rychwał oraz 23 sołectwa, do których należą: Biała Panieńska, Broniki, Czyżew, Dąbroszyn, Franki, Gliny, Grabowa, Grochowy, Jaroszewice Grodzieckie, Jaroszewice Rychwalskie, Kuchary Borowe, Kuchary Kościelne, Lubiny, Modlibogowice, Rozalin, Rybie, Siąszyce, Siąszyce Trzecie, Święcia, Wardężyn, Wola Rychwalska, Złotkowy, Zosinki.

Powierzchnia gminy Rychwał jest równa 11 782 ha, co stanowi 7,5% powierzchni powiatu konińskiego oraz 0,40% województwa wielkopolskiego.

Rysunek 2. Plan gminy Rychwał
Źródło: wikipedia.org

Publikacja „Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 – 2020. Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Programu Operacyjnego (Uszczegółowienie WRPO)" opracowana przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego zalicza gminę

Rychwał do obszarów: funkcjonalnych wymagających wsparcia procesów rozwojowych, o najniższej dostępności do usług warunkujących możliwości rozwojowe, o najniższej dostępności transportowej do ośrodka wojewódzkiego oraz miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze. Oznacza to, że poziom rozwoju społeczno-gospodarczego gminy przedstawia się niekorzystnie na tle województwa wielkopolskiego.

Gmina Rychwał leży na Równinie Rychwalskiej, równina ta jest integralną częścią Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej, ciągnącej się od Warszawy doliną Bzury, Warty, Obry, Odry i dalej Szprewy i Łaby aż po Hamburg. Niemal cały krajobraz powiatu konińskiego ukształtowany został przez zalegający tam obszar lądolodu. Część południowa powiatu, w tym Równina Rychwalska, ukształtowana została przez zlodowacenie środkowopolskie stanowi teren płaski, monotonny, na którym rzek jest niewiele, a jezior i wzniesień nie ma prawie wcale. Powierzchnia gminy wynosi 11 782 hektary (118 km^2), co sytuuje ją na 5 miejscu wśród 14 gmin powiatu konińskiego. Sieć osadniczą gminy tworzą 23 miejscowości, w tym 23 wsie sołeckie. Centralnie na terenie gminy położone jest miasto Rychwał, siedziba władz wiejsko-miejskiej gminy Rychwał.

2. SFERA SPOŁECZNA

2.1. DEMOGRAFIA

Gminę Rychwał pod koniec 2016 r. zamieszkiwało 8 344 mieszkańców, co stanowi 6,5% ludności powiatu konińskiego i 0,24% ludności województwa wielkopolskiego. Gęstość zaludnienia wynosi 71 os/km^2. W ostatnich kilku latach w gminie Rychwał odnotowywany był wzrost liczby mieszkańców, ale między rokiem 2014 a 2016 liczba ta spadła o 91 osób. Sytuację tę przedstawia wykres poniżej.

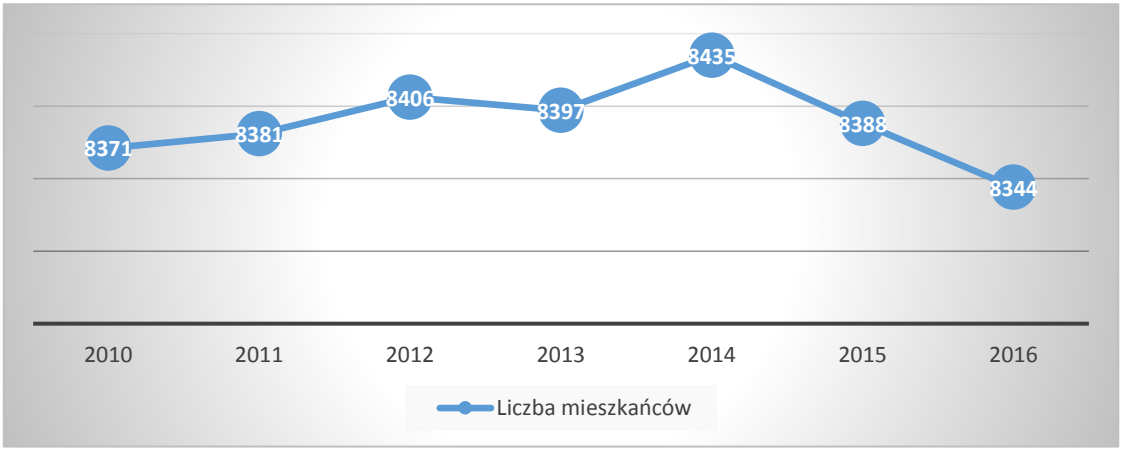

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Rychwał na przestrzeni lat 2010-2016
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W gminie Rychwał na 100 mężczyzn przypadają 102 kobiety, wskaźnik ten jest nieco niższy od średniej krajowej, gdzie na 100 mężczyzn przypada 107 kobiet. Tego typu sytuacja wynika z tego, iż przeciętnie kobiety żyją dłużej aniżeli mężczyźni. Średni wiek mieszkańców wynosi 38,5 lat i jest nieznacznie mniejszy do średniego wieku mieszkańców województwa wielkopolskiego i mieszkańców całej Polski.

66,93% mieszkańców gminy Rychwał jest w wieku produkcyjnym, 19,64% w wieku przedprodukcyjnym, a 13,43% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. Jak wynika z danych Głównego Urzędu Statystycznego na przestrzeni ostatnich pięciu lat spadł udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym i maleje również udział ludności w wieku przedprodukcyjnym. To negatywne zjawisko jest zauważalne zarówno w gminie Rychwał, jak i powiecie konińskim, województwie wielkopolskim oraz w kraju.

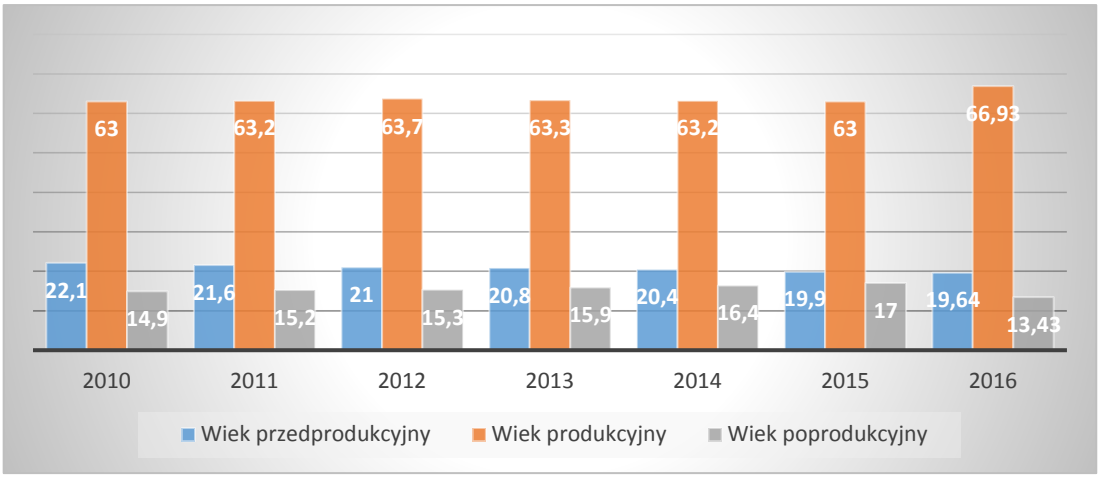

Wykres 2. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w latach 2010-2016
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Mieszkańcy gminy Rychwał zawarli w 2015 roku 36 małżeństwa, co odpowiada 4,3 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie więcej od wartości dla województwa wielkopolskiego oraz znacznie więcej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,3 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 29% mieszkańców gminy Rychwał jest stanu wolnego, 59,2% żyje w małżeństwie, 2,5% mieszkańców jest po rozwodzie, a 9,2% to wdowy/wdowcy.

Gmina Rychwał ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 1. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 0,1 na 1000 mieszkańców gminy Rychwał. W 2015 roku urodziło się 80 dzieci, w tym 37,5% dziewczynek i 62,5% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 1,09 i jest porównywalny do średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

W 2015 roku zarejestrowano 57 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 86 wymeldowania, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Rychwał -29. W tym samym czasie nie wystąpiły zameldowania z zagranicy i wymeldowania za granicę – daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 0.

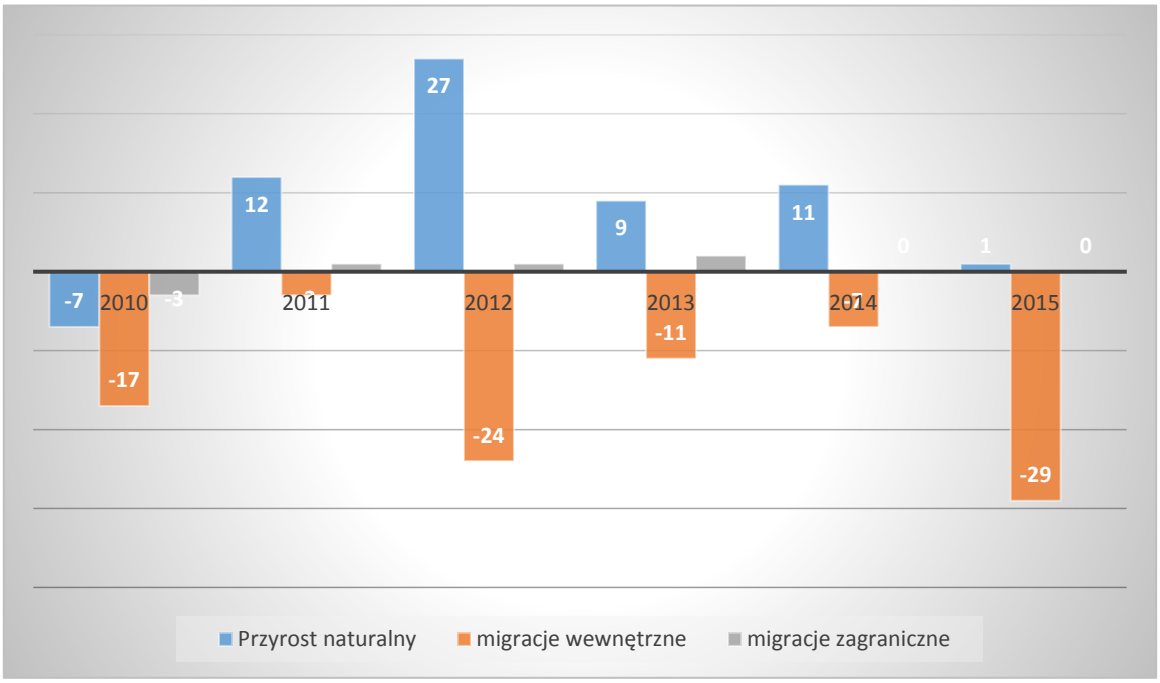

Wykres 3. Przyrost naturalny, migracje wewnętrzne i migracje zagraniczne w gminie Rychwał w latach 2010-2015
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W gminie Rychwał 28,5% mieszkańców zamieszkuje obszar miejski, co oznacza, że współczynnik urbanizacji wynosi około 28,5%.

W mieście Rychwał zamieszkuje 2 378 osób, a na terenach wiejskich zamieszkuje 5 966 osób. W wieku przedprodukcyjnym jest 18,84% ludności, w wieku produkcyjnym 68,42%, a w wieku poprodukcyjnym jest 12,77% ludności miasta Rychwał. Sytuację tę przedstawia wykres poniżej.

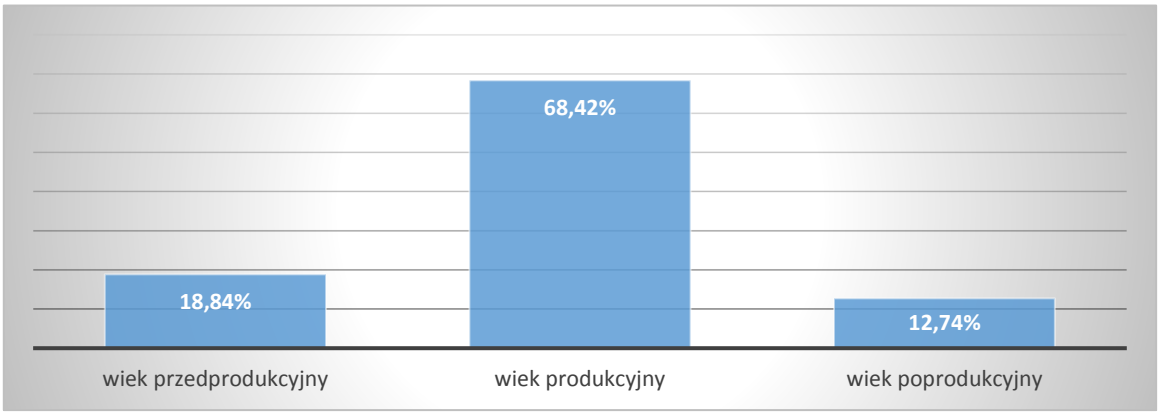

Wykres 4. Rozkład ludności w danej kategorii wieku w mieście Rychwał
Źródło: Urząd Gminy i Miasta w Rychwale

Rozkład ludności według miejsca zamieszkania (sołectwa i ulice w mieście) przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Liczba ludności w gminie Rychwał

Sołectwo / miasto/	Ulica	Liczba ludności	Wiek przed-produkcyjny	Wiek przed-produkcyjny na 1000 mieszka-ńców	Wiek pro-dukcyjny	Wiek popro-dukcyjny	Wiek po-pro-dukcyjny na 1000 mieszka-ńców
Biała Panieńska		**278**	45	5,39	195	38	4,55
Czyżew		**233**	47	5,63	151	35	4,19
Dąbroszyn		**576**	134	16,06	370	72	8,63
Franki		**203**	44	5,27	133	26	3,12
Gliny		**267**	57	6,83	184	26	3,12
Grabowa		**162**	34	4,07	107	21	2,52
Grochowy		**607**	133	15,94	373	101	12,10
Jaroszewice Grodzieckie		**347**	65	7,79	234	48	5,75
Jaroszewice Rychwalskie		**396**	84	10,07	267	45	5,39
Kuchary Borowe		**302**	67	8,03	194	41	4,91
Kuchary Kościelne		**186**	32	3,84	127	27	3,24
Lubiny		**145**	33	3,95	100	12	1,44
Modlibogowice		**212**	30	3,60	147	35	4,19
Rozalin		**260**	50	5,99	178	32	3,84
Rybie		**123**	24	2,88	77	22	2,64
Siąszyce		**289**	48	5,75	196	45	5,39
Siąszyce Trzecie		**272**	46	5,51	180	46	5,51
Święcia		**270**	55	659	177	38	4,55
Wardężyn		**197**	33	3,95	136	28	3,36
Wola Rychwalska		**148**	31	3,72	97	20	2,40
Złotkowy		**245**	53	6,35	162	30	3,60
Zosinki		**248**	45	5,39	173	30	3,60
SUMA		**5966**	1190		3958	818	
Rychwał		**2378**	448	53,69	1627	303	36,31
	Agrestowa	17	2	0,84	12	3	1,26
	Akacjowa	2	0	0,00	2	0	0,00
	Chabrowa	5	1	0,42	4	0	0,00
	Firmowa	4	2	0,84	2	0	0,00
	Gimnazjalna	29	13	5,47	16	0	0,00
	Grabowska	166	29	12,20	116	21	8,83
	Grodziecka	105	23	9,67	64	18	7,75
	Józefów	59	9	3,78	41	9	3,78
	Kaliska	56	11	4,63	41	4	1,68
	Kolarska	4	1	0,42	3	0	0,00
	Konińska	267	36	15,14	185	46	19,34
	Kościelna	0	0	0,00	0	0	0,00
	Krótka	1	0	0,00	1	0	0,00
	Kwiatowa	109	20	8,41	67	22	9,25
	Łąkowa	12	5	2,10	7	0	0,00
	Makowa	3	2	0,84	1	0	0,00
	Malinowa	40	4	1,68	30	6	2,52

	Milewo	82	19	7,99	52	11	4,63
	Morelowa	21	7	2,94	13	1	0,42
	Nowa	62	14	5,89	43	5	2,10
	Ogrodowa	70	9	3,78	49	12	5,05
	Okólna	187	41	17,24	121	25	10,51
	Piłkarska	39	12	5,05	25	2	0,84
	Plac Wolności	67	8	3,36	51	8	3,36
	Polna	54	10	4,21	38	6	2,52
	Porzeczkowa	13	3	1,26	8	2	0,84
	Przedszkolna	16	2	0,84	10	4	1,68
	Słoneczna	34	5	2,10	20	9	3,78
	Sokołów	39	4	1,68	29	6	2,52
	Sportowa	39	9	3,78	28	2	0,84
	Szkolna	39	8	3,36	30	1	0,42
	Targowa	4	0	0,00	2	2	0,84
	Tenisowa	22	7	2,94	15	0	0,00
	Tuliszkowska	134	18	7,57	87	29	12,20
	Wiśniowa	75	10	4,21	58	7	2,94
	Złotkowska	178	32	13,46	130	16	6,73
	Żurawin	324	72	30,28	226	26	10,93
SUMA		**8344**	**1638**		**5585**	**1121**	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy i Miasta w Rychwale

W porównaniu do ogółu mieszkańców najwięcej osób w wieku poprodukcyjnym mieszka w mieście Rychwał, a następnie w sołectwie Grochowy. W mieście Rychwał najwięcej osób w wieku poprodukcyjnym zamieszkuje przy ulicach: Grabowskiej, Grodzieckiej, Konińskiej, Kwiatowej, Okólnej i Tuliszkowskiej.

Rozmieszczenie największej ilości osób w wieku poprodukcyjnym według ulic zamieszkania przedstawia mapa poniżej.

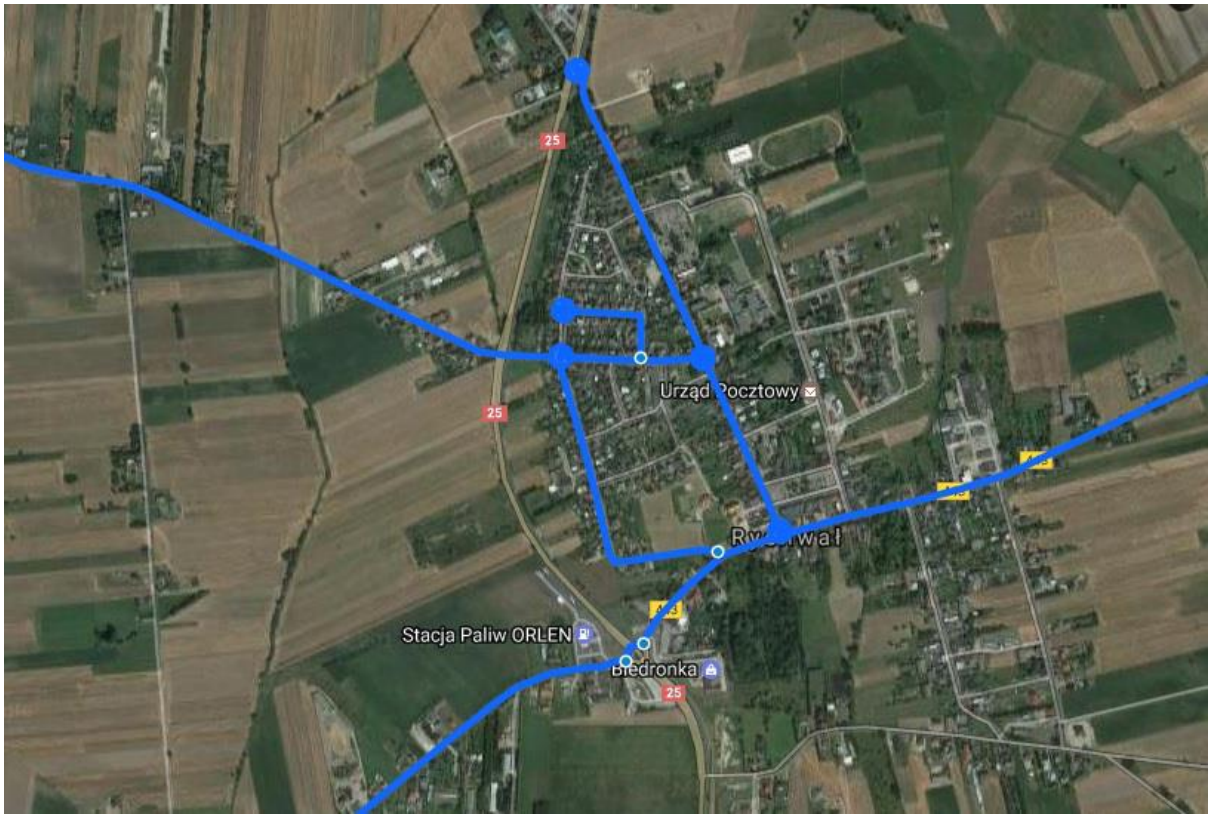

Rysunek 3. Rozkład ludności w wieku poprodukcyjnym według ulic zamieszkania
Źródło: opracowanie własne

Urodzenia, zgony oraz wymeldowania w 2016 roku w gminie Rychwał według sołectw i ulic w mieście przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Urodzenia, zgony i wymeldowania w gminie Rychwał

Sołectwo / miasto/	Ulica	Urodzenia	Zgony	Zgony na 1000 mieszkańców	Zameldowania	Wymeldowania	Wymeldowania na 1000 mieszkańców
Biała Panieńska		2	4	0,48	5	1	0,12
Czyżew		4	7	0,84	5	0	0,00
Dąbroszyn		4	6	0,72	8	0	0,00
Franki		6	3	0,36	9	1	0,12
Gliny		5	2	0,24	8	2	0,24
Grabowa		3	2	0,24	4	1	0,12
Grochowy		5	13	1,56	7	1	0,12
Jaroszewice Grodzieckie		2	1	0,12	3	0	0,00
Jaroszewice Rychwalskie		4	4	0,48	10	1	0,12
Kuchary Borowe		7	2	0,24	11	1	0,12
Kuchary Kościelne		1	2	0,24	1	0	0,00
Lubiny		1	1	0,12	3	0	0,00
Modlibogowice		2	0	0,00	7	0	0,00
Rozalin		3	1	0,12	3	0	0,00
Rybie		0	0	0,00	0	1	0,12
Siąszyce		2	0	0,00	3	0	0,00
Siąszyce Trzecie		0	1	0,12	0	3	0,36
Święcia		2	3	0,36	6	0	0,00
Wardężyn		0	2	0,24	2	3	0,36
Wola Rychwalska		2	7	0,84	4	0	0,00
Złotkowy		3	4	0,48	7	0	0,00
Zosinki		2	2	0,24	2	0	0,00
Rychwał		21	13	1,56	45 = 24 nowo zameldowani + 21 urodzeń	1	0,12
	Agrestowa	0	0	0,00	1	0	0,00
	Akacjowa	0	0	0,00	0	0	0,00
	Chabrowa	0	0	0,00	0	0	0,00
	Firmowa	0	0	0,00	4	0	0,00
	Gimnazjalna	0	0	0,00	0	0	0,00
	Grabowska	1	0	0,00	0	0	0,00

	Grodziecka	0	1	0,12	1	0	0,00
	Józefów	1	0	0,00	0	0	0,00
	Kaliska	0	0	0,00	0	0	0,00
	Kolarska	0	0	0,00	0	0	0,00
	Konińska	4	3	0,36	1	0	0,00
	Kościelna	0	0	0,00	0	0	0,00
	Krótka	0	0	0,00	0	0	0,00
	Kwiatowa	1	0	0,00	0	1	0,12
	Łąkowa	0	0	0,00	3	0	0,00
	Makowa	0	0	0,00	3	0	0,00
	Malinowa	0	0	0,00	0	0	0,00
	Milewo	1	1	0,12	0	0	0,00
	Morelowa	1	0	0,00	0	0	0,00
	Nowa	0	1	0,12	0	0	0,00
	Ogrodowa	0	0	0,00	0	0	0,00
	Okólna	3	3	0,36	1	0	0,00
	Piłkarska	1	0	0,00	0	0	0,00
	Plac Wolności	1	1	0,12	0	0	0,00
	Polna	1	0	0,00	0	0	0,00
	Porzeczkowa	0	0	0,00	0	0	0,00
	Przedszkolna	0	0	0,00	0	0	0,00
	Słoneczna	0	0	0,00	0	0	0,00
	Sokołów	0	1	0,12	1	0	0,00
	Sportowa	0	0	0,00	2	0	0,00
	Szkolna	0	0	0,00	0	0	0,00
	Targowa	1	0	0,00	0	0	0,00
	Tenisowa	0	0	0,00	0	0	0,00
	Tuliszkowska	2	0	0,00	1	0	0,00
	Wiśniowa	1	1	0,12	3	0	0,00
	Złotkowska	2	1	0,12	0	0	0,00
	Żurawin	0	0	0,00	3	0	0,00
SUMA		**81**	**80**		**153**	**16**	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta w Rychwale

Jak widać w 2016 roku w gminie Rychwał odnotowano tyle samo urodzeń i zgonów (zaledwie jedno urodzenie więcej). Najwięcej dzieci urodziło się w mieście Rychwał oraz w sołectwach: Kuchary Borowe, Franki i Gliny. Najwięcej zgonów nastąpiło w mieście Rychwał (ul. Konińska i Okólna) oraz w sołectwie Grochowy, a następne były sołectwa: Czyżew i Wola Rychwalska. Jeśli chodzi o wymeldowania to najwięcej nastąpiło w sołectwach Gliny, Siąszyce Trzecie i Wardężyn. W gminie Rychwał odnotowano więcej zameldowań niż wymeldowań.

Strategia Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Konińskiej zalicza gminę Rychwał do gmin najszybciej się wyludniających.

2.2. BEZROBOCIE

Liczba bezrobotnych w gminie Rychwał w roku 2016 wynosiła 274 osoby (3,28% mieszkańców). Liczba ta spadła od roku 2012 o 194, ponieważ wcześniej (w latach 2010-2012) utrzymywał się trend wzrastający. W gminie występuje również bezrobocie ukryte, ponieważ część osób nie jest zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy.

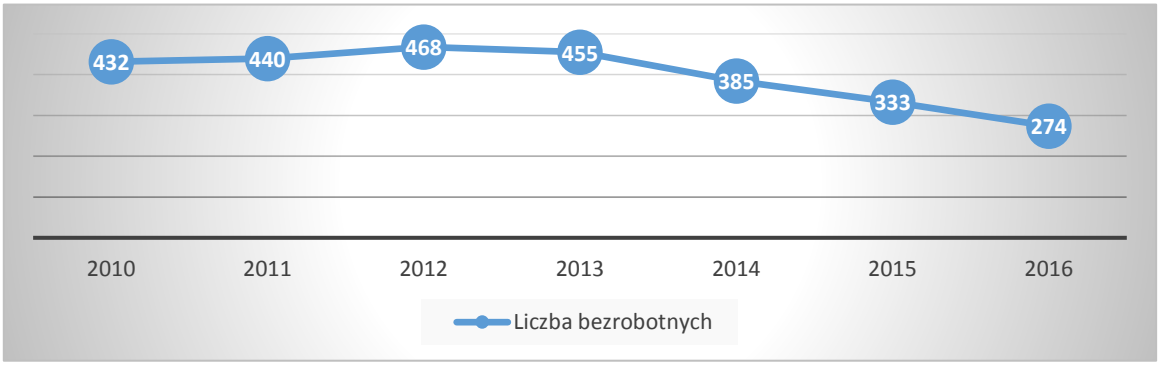

Wykres 5. Liczba bezrobotnych w gminie Rychwał w latach 2010-2016
Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych GUS*

Najbardziej miarodajną informacją o intensywności bezrobocia jest wskaźnik udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Wartości wskaźnika wskazują, że w gminie Rychwał w 2015 roku było to 6,3%. Należy jednak podkreślić, że liczba zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym zmalała od roku 2013 (8,6%) do roku 2015 (6,3%).

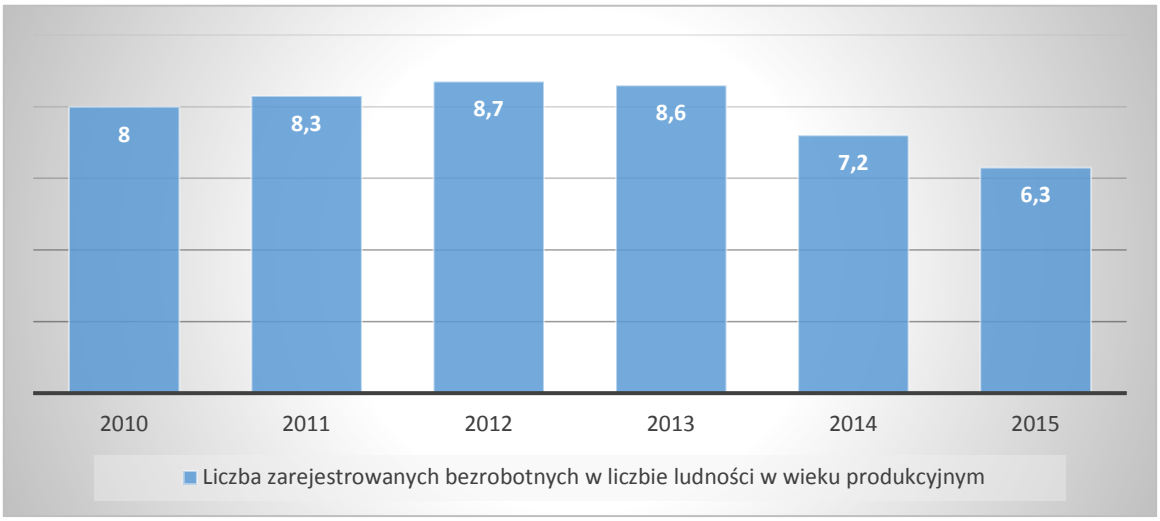

Wykres 6. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Rychwał w latach 2010-2015
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Według statystyk udział kobiet w strukturze osób bezrobotnych w gminie Rychwał stanowił 52,2%, gdzie w powiecie konińskim było to 57,6%, a w województwie wielkopolskim – 57,7%.

Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Koninie wynika, że w gminie Rychwał mieszkają 274 osoby bezrobotne. Aż 58 osób mieszka w mieście Rychwał. Następnie najwięcej bezrobotnych zamieszkuje sołectwo Biała Panieńska i Gliny. W mieście Rychwał najwięcej bezrobotnych zamieszkuje przy ulicach: Grabowskiej, Milewo, Tuliszkowskiej, Złotkowskiej i Żurawin. Sytuację dotyczącą bezrobocia przedstawia tabela poniżej.

Tabela 3. Bezrobotni w Rychwale

Sołectwo / miasto/	Ulica	Liczba bezrobotnych	Liczba bezrobotnych na 1000 mieszkańców
Biała Panieńska		24	2,88
Czyżew		9	1,08
Dąbroszyn		13	1,56
Franki		7	0,84
Gliny		22	2,64
Grabowa		3	0,36
Grochowy		15	1,80
Jaroszewice Grodzieckie		9	1,08
Jaroszewice Rychwalskie		12	1,44
Kuchary Borowe		16	1,92
Kuchary Kościelne		6	0,72

Lubiny		**12**	**1,44**
Modlibogowice		**6**	**0,72**
Rozalin		**4**	**0,48**
Rybie		**9**	**1,08**
Siąszyce		**7**	**0,84**
Siąszyce Trzecie		**8**	**0,96**
Święcia		**8**	**0,96**
Wardężyn		**6**	**0,72**
Wola Rychwalska		**5**	**0,60**
Złotkowy		**6**	**0,72**
Zosinki		**9**	**1,08**
SUMA		**216**	
Rychwał		**58**	**6,95**
	Agrestowa	0	0,00
	Akacjowa	0	0,00
	Chabrowa	0	0,00
	Firmowa	0	0,00
	Gimnazjalna	0	0,00
	Grabowska	4	1,68
	Grodziecka	2	0,84
	Józefów	1	0,42
	Kaliska	3	1,26
	Kolarska	0	0,00
	Konińska	3	1,26
	Kościelna	0	0,00
	Krótka	0	0,00
	Kwiatowa	1	0,42
	Łąkowa	0	0,00
	Makowa	0	0,00
	Malinowa	0	0,00
	Milewo	4	1,68
	Morelowa	1	0,42
	Nowa	3	1,26
	Ogrodowa	3	1,26
	Okólna	2	0,84
	Piłkarska	0	0,00
	Plac Wolności	1	0,42
	Polna	1	0,42
	Porzeczkowa	0	0,00
	Przedszkolna	0	0,00
	Słoneczna	0	0,00
	Sokołów	1	0,42
	Sportowa	2	0,84
	Szkolna	1	0,42
	Targowa	0	0,00
	Tenisowa	0	0,00
	Tuliszkowska	4	1,68
	Wiśniowa	1	0,42
	Złotkowska	6	2,52
	Żurawin	14	5,89
SUMA		**274**	

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Koninie

Rozkład problemu bezrobocia według ulic przedstawia mapa poniżej.

Rysunek 4. Rozkład największej ilości osób bezrobotnych w Rychwale według ulic
Źródło: opracowanie własne

Studium rozwoju gospodarczego Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Konińskiej zawiera zapis, z którego wynika, że działaniami rewitalizacyjnymi należy objąć miasto Rychwał ze względu na wysokie bezrobocie.

2.3. UBÓSTWO

W 2016 roku wsparciem systemu pomocy społecznej w gminie Rychwał objęto 388 rodzin (4,65% mieszkańców gminy). Rozkład rodzin pobierających pomoc społeczną według sołectw przedstawia tabela poniżej.

Tabela 4. Pomoc społeczna w gminie Rychwał

Sołectwo / miasto/	Ulica	Liczba rodzin korzystających z zasiłków pomocy społecznej	Liczba rodzin korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	Powody korzystania z pomocy społecznej
Biała Panieńska		38	4,55	Niepełnosprawność, bezrobocie, wielodzietność, przewlekła choroba, niepełna rodzina
Broniki		0	0,00	
Czyżew		11	1,32	Niepełnosprawność, bezrobocie, niepełna rodzina
Dąbroszyn		25	3,00	Niepełnosprawność, wielodzietność, bezrobocie, niepełna rodzina, przewlekła choroba
Franki		4	0,48	niepełnosprawność
Gliny		24	2,88	Niepełnosprawność, bezrobocie, niepełna rodzina, wielodzietność, przewlekła choroba
Grabowa		11	1,32	Bezrobocie, niepełnosprawność
Grochowy		25	3,00	Niepełnosprawność, bezrobocie, niepełna rodzina, przewlekła choroba
Jaroszewice Grodzieckie		10	1,20	Niepełnosprawność, bezrobocie, wielodzietność, przewlekła choroba
Jaroszewice Rychwalskie		15	1,80	Niepełnosprawność, bezrobocie, przewlekła choroba, wielodzietność
Kuchary Borowe		21	2,52	Niepełnosprawność, bezrobocie, niepełna rodzina, wielodzietność
Kuchary Kościelne		0	0,00	
Lubiny		13	1,56	Bezrobocie, niepełnosprawność, niepełna rodzina
Modlibogowice		12	1,44	Niepełnosprawność, bezrobocie
Rozalin		0	0,00	Bezrobocie, niepełnosprawność, niepełna rodzina
Rybie		4	0,48	Niepełnosprawność, bezrobocie, niepełna rodzina
Siąszyce		13	1,56	Niepełnosprawność, bezrobocie
Siąszyce Trzecie		7	0,84	Niepełnosprawność, bezrobocie, wielodzietność, przewlekła choroba
Święcia		5	0,60	Niepełnosprawność, bezrobocie

Wardężyn		**10**	**1,20**	Niepełnosprawność, bezrobocie, wielodzietność
Wola Rychwalska		**6**	**0,72**	Niepełnosprawność, bezrobocie, przewlekła choroba
Złotkowy		**11**	**1,32**	Niepełnosprawność, bezrobocie, przewlekła choroba
Zosinki		**7**	**0,84**	Bezrobocie, niepełnosprawność, niepełna rodzina
SUMA		**272**		
Rychwał		**116**	**13,90**	Niepełnosprawność, bezrobocie, niepełna rodzina, wielodzietność, przewlekła choroba
	Agrestowa	0	0,00	
	Akacjowa	0	0,00	
	Chabrowa	0	0,00	
	Firmowa	0	0,00	
	Gimnazjalna	0	0,00	
	Grabowska	3	1,26	Bezrobocie, wielodzietność
	Grodziecka	4	1,68	Niepełnosprawność, bezrobocie, wielodzietność
	Józefów	0	0,00	
	Kaliska	4	1,68	Niepełnosprawność, bezrobocie, wielodzietność, rodzina niepełna
	Kolarska	0	0,00	
	Konińska	9	3,78	Niepełnosprawność, bezrobocie, wielodzietność, choroba przewlekła
	Kościelna	0	0,00	
	Krótka	0	0,00	
	Kwiatowa	2	0,84	Niepełnosprawność
	Łąkowa	0	0,00	
	Makowa	0	0,00	
	Malinowa	1	0,42	Niepełnosprawność
	Milewo	1	0,42	Choroby
	Morelowa	1	0,42	Niepełnosprawność
	Nowa	0	0,00	
	Ogrodowa	1	0,42	Niepełnosprawność
	Okólna	4	1,68	Niepełnosprawność, bezrobocie, choroba
	Piłkarska	0	0,00	
	Plac Wolności	12	5,05	Niepełnosprawność, bezrobocie, rodzina niepełna
	Polna	0	0,00	
	Porzeczkowa	0	0,00	
	Przedszkolna	0	0,00	
	Słoneczna	1	0,42	Niepełnosprawność
	Sokołów	2	0,84	Niepełnosprawność, choroba
	Sportowa	1	0,42	Bezrobocie
	Szkolna	0	0,00	
	Targowa	0	0,00	
	Tenisowa	0	0,00	
	Tuliszkowska	7	2,94	Niepełnosprawność

	Wiśniowa	0	0,00	
	Złotkowska	5	2,10	Niepełnosprawność, bezrobocie, rodziny niepełne
	Żurawin	12	5,05	Niepełnosprawność, bezrobocie, wielodzietność, choroby przewlekłe
SUMA		**388**		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

W gminie Rychwał najwięcej rodzin korzystających z pomocy społecznej zamieszkuje w mieście Rychwał (ul. Konińska, Plac Wolności i Żurawin). W następnej kolejności największa liczba osób korzystających z pomocy społecznej mieszka w sołectwie Biała Panieńska.

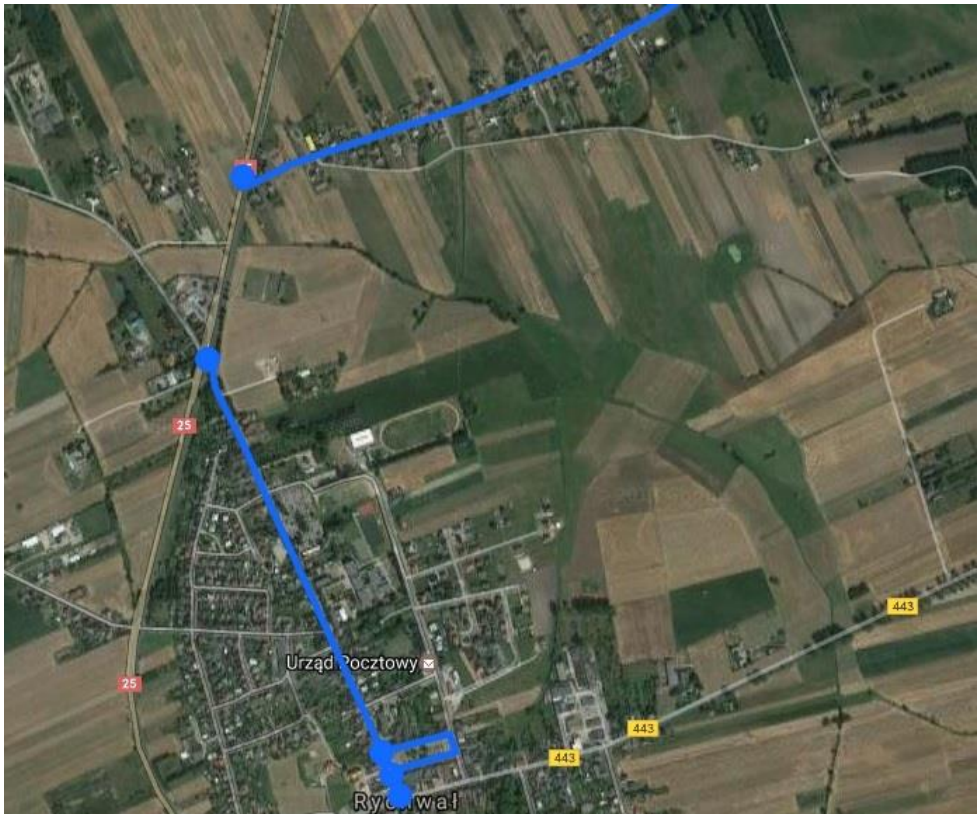

Rysunek 5.Pomoc społeczna w Rychwale
Źródło: opracowanie własne

W 2016 roku w gminie Rychwał z pomocy społecznej korzystano głównie z powodu niepełnosprawności (242 osoby). Kolejnymi powodami były: bezrobocie (157 osób), przewlekła choroba (59 osób), niepełna rodzina (31 osób) i wielodzietność.

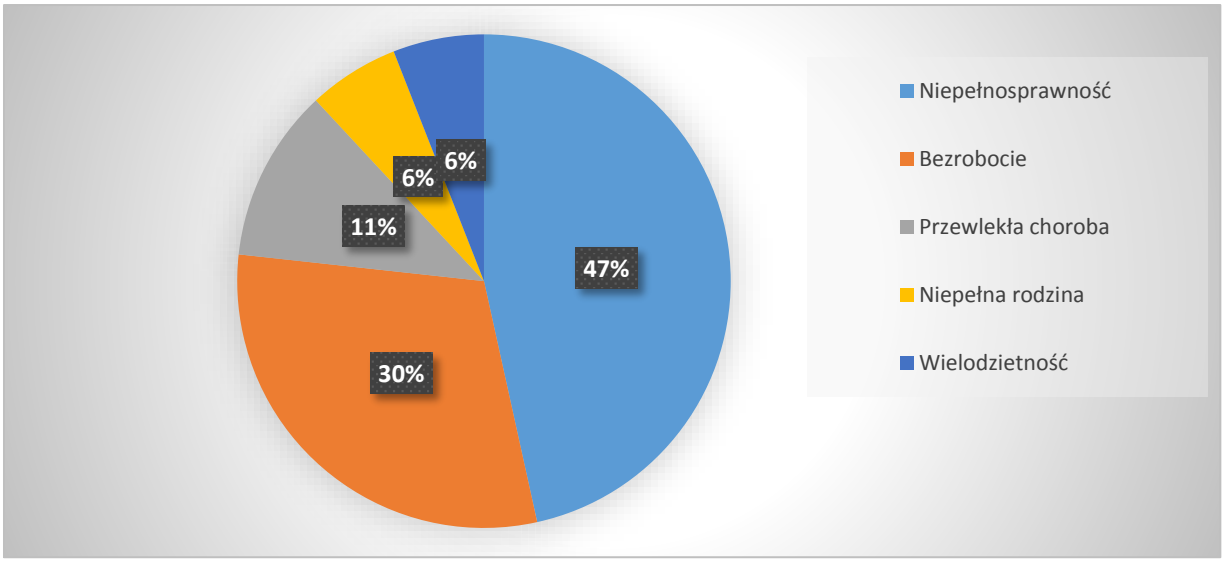

Wykres 7. Powody korzystania z pomocy społecznej w gminie Rychwał w 2016 r.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

2.4. Uzależnienia

Z danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że liczba rodzin, które otrzymują pomoc finansową z OPS z tytułu problemów alkoholowych wynosi 21. Najwięcej rodzin z problemem alkoholowym zamieszkuje w mieście Rychwał (ul. Konińska, Plac Wolności, Tuliszkowska, Żurawin, Złotkowska). W dalszej kolejności są mieszkańcy sołectw: Grabowa, Jaroszewice Grodzieckie i Kuchary Borowe.

Tabela 5. Liczba rodzin z problemem alkoholowym

Sołectwo / miasto/	Ulica	Liczba rodzin z problemem alkoholowym	Liczba rodzin z problemem alkoholowym na 1000 mieszkańców
Biała Panieńska		1	0,12
Broniki		0	0,00
Czyżew		0	0,00
Dąbroszyn		1	0,12
Franki		0	0,00
Gliny		0	0,00
Grabowa		3	0,36
Grochowy		0	0,00
Jaroszewice Grodzieckie		1	0,12
Jaroszewice Rychwalskie		3	0,36
Kuchary Borowe		3	0,36
Kuchary Kościelne		0	0,00
Lubiny		0	0,00
Modlibogowice		0	0,00
Rozalin		0	0,00
Rybie		0	0,00

Siąszyce		**0**	**0,00**
Siąszyce Trzecie		**0**	**0,00**
Święcia		**1**	**0,12**
Wardężyn		**2**	**0,24**
Wola Rychwalska		**0**	**0,00**
Złotkowy		**0**	**0,00**
Zosinki		**1**	**0,12**
SUMA		**16**	
Rychwał		**5**	**0,60**
	Agrestowa	0	0,00
	Akacjowa	0	0,00
	Chabrowa	0	0,00
	Firmowa	0	0,00
	Gimnazjalna	0	0,00
	Grabowska	0	0,00
	Grodziecka	0	0,00
	Józefów	0	0,00
	Kaliska	0	0,00
	Kolarska	0	0,00
	Konińska	1	0,42
	Kościelna	0	0,00
	Krótka	0	0,00
	Kwiatowa	0	0,00
	Łąkowa	0	0,00
	Makowa	0	0,00
	Malinowa	0	0,00
	Milewo	0	0,00
	Morelowa	0	0,00
	Nowa	0	0,00
	Ogrodowa	0	0,00
	Okólna	0	0,00
	Piłkarska	0	0,00
	Plac Wolności	1	0,42
	Polna	0	0,00
	Porzeczkowa	0	0,00
	Przedszkolna	0	0,00
	Słoneczna	0	0,00
	Sokołów	0	0,00
	Sportowa	0	0,00
	Szkolna	0	0,00
	Targowa	0	0,00
	Tenisowa	0	0,00
	Tuliszkowska	1	0,42
	Wiśniowa	0	0,00
	Złotkowska	1	0,42
	Żurawin	1	0,42
SUMA		**21**	**2,52**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

2.5. PRZEMOC

Z danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rychwale wynika, że na terenie gminy Rychwał w 2016 roku odnotowano 9 Niebieskich Kart. Po 2 rodziny dotknięte przemocą w rodzinie zameldowane są w mieście Rychwał (ul. Tuliszkowska) i sołectwie Wardężyn.

Tabela 6. Niebieskie Karty w gminie Rychwał

Sołectwo / miasto/	Ulica	Niebieskie Karty	Niebieskie karty na 1000 mieszkańców
Biała Panieńska		**0**	**0,00**
Broniki		**0**	**0,00**
Czyżew		**0**	**0,00**
Dąbroszyn		**0**	**0,00**
Franki		**1**	**0,12**
Gliny		**0**	**0,00**
Grabowa		**0**	**0,00**
Grochowy		**0**	**0,00**
Jaroszewice Grodzieckie		**0**	**0,00**
Jaroszewice Rychwalskie		**0**	**0,00**
Kuchary Borowe		**1**	**0,12**
Kuchary Kościelne		**0**	**0,00**
Lubiny		**0**	**0,00**
Modlibogowice		**0**	**0,00**
Rozalin		**0**	**0,00**
Rybie		**1**	**0,12**
Siąszyce		**0**	**0,00**
Siąszyce Trzecie		**0**	**0,00**
Święcia		**0**	**0,00**
Wardężyn		**2**	**0,24**
Wola Rychwalska		**1**	**0,12**
Złotkowy		**1**	**0,12**
Zosinki		**0**	**0,00**
SUMA		**0**	**0,00**
Rychwał		**2**	**0,24**
	Agrestowa	0	0,00
	Akacjowa	0	0,00
	Chabrowa	0	0,00
	Firmowa	0	0,00
	Gimnazjalna	0	0,00
	Grabowska	0	0,00
	Grodziecka	0	0,00
	Józefów	0	0,00
	Kaliska	0	0,00
	Kolarska	0	0,00
	Konińska	0	0,00
	Kościelna	0	0,00
	Krótka	0	0,00
	Kwiatowa	0	0,00
	Łąkowa	0	0,00
	Makowa	0	0,00

	Malinowa	0	0,00
	Milewo	0	0,00
	Morelowa	0	0,00
	Nowa	0	0,00
	Ogrodowa	0	0,00
	Okólna	0	0,00
	Piłkarska	0	0,00
	Plac Wolności	0	0,00
	Polna	0	0,00
	Porzeczkowa	0	0,00
	Przedszkolna	0	0,00
	Słoneczna	0	0,00
	Sokołów	0	0,00
	Sportowa	0	0,00
	Szkolna	0	0,00
	Targowa	0	0,00
	Tenisowa	0	0,00
	Tuliszkowska	2	0,84
	Wiśniowa	0	0,00
	Złotkowska	0	0,00
	Żurawin	0	0,00
SUMA		**21**	**2,52**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

2.6. BEZPIECZEŃSTWO

W 2016 roku według danych Policji w Rychwale odnotowano 60 przestępstw i 80 wykroczeń. Wskaźnik wykrywalności wynosił 82,68%. W mieście Rychwale miało miejsce więcej wykroczeń niż we wszystkich pozostałych sołectwach razem. Najwięcej przestępstw i wykroczeń popełniono w Białej Panieńskiej, Woli Rychwalskiej i Rychwale (ul. Grodziecka, Tuliszkowska i Kaliska).

Tabela 7. Przestępstwa i wykroczenia w gminie Rychwał w 2016 roku

Sołectwo / miasto/	Ulica	Przestępstwa	Wykroczenia
Biała Panieńska		6	5
Czyżew		0	1
Dąbroszyn		1	2
Franki		0	1
Gliny		2	2
Grabowa		0	1
Grochowy		1	
Jaroszewice Grodzieckie		2	1
Jaroszewice Rychwalskie		4	3
Kuchary		2	2

Borowe			
Kuchary Kościelne		**0**	**1**
Lubiny		**0**	**0**
Modlibogowice		**1**	**1**
Rozalin		**3**	**4**
Rybie			**2**
Siąszyce		**2**	**2**
Siąszyce Trzecie		**1**	**0**
Święcia		**2**	**1**
Wardężyn		**0**	**0**
Wola Rychwalska		**10**	**2**
Złotkowy		**1**	**0**
Zosinki		**1**	**0**
SUMA		**39**	**31**
Rychwał		**21**	**49**
	Agrestowa	0	0
	Akacjowa	0	0
	Chabrowa	0	0
	Firmowa	0	0
	Gimnazjalna	0	0
	Grabowska	0	1
	Grodziecka	2	16
	Józefów	1	0
	Kaliska	2	9
	Kolarska	0	0
	Konińska	1	4
	Kościelna	0	0
	Krótka	0	0
	Kwiatowa	0	0
	Łąkowa	0	0
	Makowa	0	0
	Malinowa	0	0
	Milewo	0	0
	Morelowa	0	0
	Nowa	0	0
	Ogrodowa	0	0
	Okólna	0	0
	Piłkarska	0	0
	Plac Wolności	1	5
	Polna	5	0
	Porzeczkowa	0	0
	Przedszkolna	0	0
	Słoneczna	0	1
	Sokołów	2	0
	Sportowa	0	0
	Szkolna	0	0
	Targowa	0	0
	Tenisowa	0	0
	Tuliszkowska	5	13
	Wiśniowa	1	0
	Złotkowska	1	0

	Żurawin	0	0
SUMA		**60**	**80**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komisariatu Policji w Rychwale

2.7. EDUKACJA

Na terenie gminy Rychwał znajdują się liczne placówki oświatowe oferujące edukację na poziomie przedszkolnym, podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym. Wśród nich można wyróżnić placówki:

1. Zespół Szkół w Rychwale,
2. Zespół Szkół w Rychwale Szkoła Filialna w Siąszycach Szkoły Podstawowej w Rychwale,
3. Szkołę Podstawową im. Kornela Makuszyńskiego w Białej Panieńskiej,
4. Szkołę Podstawową im. Marii Dąbrowskiej w Kucharach Kościelnych,
5. Szkołę Podstawową im. Generała Władysława Andersa w Jaroszewicach Grodzieckich,
6. Szkołę Podstawową im. Marii Konopnickiej w Dąbroszynie,
7. Szkołę Podstawową im. Powstańców Styczniowych w Grochowach,
8. Przedszkole Samorządowe Plastuś w Rychwale z oddziałem zamiejscowym w Siąszycach,
9. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Piotra Janaszka w Rychwale, który zapewnia kształcenie zawodowe i przyuczanie do zawodu.

Tabela 8. Liczba uczniów w placówkach oświatowych w gm. Rychwał

	2010	*2011*	*2012*	*2013*	*2014*	*2015*	*trend 2015/2010*
Liczba dzieci w przedszkolach	162	200	250	262	236	225	spadek
Liczba uczniów w szkołach podstawowych	648	608	557	541	549	559	wzrost
Liczba uczniów gimnazjów	372	372	368	339	316	310	spadek
Liczba uczniów szkół ponadgimnazjalnych i policealnych	40	38	33	33	37	37	wzrost

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Powyższa tabela przedstawia liczbę dzieci uczęszczających do przedszkoli, a także liczbę uczniów kształcących się w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Niepokojącym trendem jest ogólny spadek liczby uczniów

w przedszkolach i gimnazjach. Ważny podkreślenia jest fakt, że w przedszkolach nie brakuje miejsc dla dzieci. Sytuację tę przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Wychowanie przedszkolne w gminie Rychwał

	Liczba dzieci	*Liczba miejsc*
2010	162	255
2011	200	255
2012	250	271
2013	262	271
2014	236	271
2015	225	271

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W podrozdziale dotyczącym wsparcia ze strony pomocy społecznej wskazano, że w gminie Rychwał najwięcej osób korzysta z tej formy wsparcia z powodu niepełnosprawności. W związku z tym należy podkreślić, że na terenie gminy znajduje się Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, którego absolwenci stykają się z mało przyjaznym środowiskiem, często z brakiem jakichkolwiek ofert pracy, ale także z własnymi ograniczeniami intelektualnymi i fizycznymi. W minionych latach liczba absolwentów SOSW Rychwał przedstawiała się następująco:

- 2007 / 2008 – 9 absolwentów,
- 2008 / 2009 – 5 absolwentów,
- 2009 /2010 – 13 absolwentów,
- 2010 / 2011 – 6 absolwentów,
- 2011 / 2012 – 13 absolwentów,
- 2012 / 2013 – 8 absolwentów,
- 2013 / 2014 – 4 absolwentów,
- 2014 / 2015 – 6 absolwentów,
- 2015 / 2016 – 9 absolwentów,
- 2016 / 2017 – przewiduje się, że placówkę opuści 11 absolwentów.

Spośród 84 absolwentów zaledwie 3 osoby zostały zatrudnione na stanowisku pracy zgodnie z uzyskaniem wykształceniem (piekarz) i 6 osób dojeżdża do Konina na Warsztaty Terapii Zajęciowej. Pozostali absolwenci pracują dorywczo, głównie sezonowo. Większość osób pozostaje jednak w domach rodzinnych, we wspólnym gospodarstwie domowym ze swoimi krewnymi. Jak wynika z danych, zatrudnienie osób z niepełnosprawnością umysłową

jest znikome. Należy podkreślić, że orzeczenie do kształcenia specjalnego nie uprawnia do zarejestrowania się jako osoba niepełnosprawna w urzędzie pracy. W związku z tym jedynie część absolwentów spełnia warunki uprawniające do zarejestrowania się w powiatowym urzędzie pracy jako niepełnosprawny absolwent. Dodatkowo jedynie zakłady pracy dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych umysłowo mogą oferować zatrudnienie i satysfakcjonująco aktywizować tę grupę absolwentów. Ważne jest także wspieranie absolwentów przez doradcę zawodowego lub osobę wspomagającą. Doradca zawodowy, odpowiadający za przygotowanie osoby niepełnosprawnej do podjęcia pracy w ramach stażu, zapewni odpowiednie warunki do nawiązania kontaktu z osobą niepełnosprawną, ułatwi rozpoznanie zainteresowań i predyspozycji, określenie odpowiedniego rodzaju pracy, nawiązanie kontaktu i współpracy z potencjalnym pracodawcą tej osoby oraz zapewni sprawowanie pieczy nad odbywaniem stażu przez osobę niepełnosprawną. Istnieje także realna potrzeba umożliwiania osobom z niepełnosprawnością umysłową zdobywania niezbędnych dla uzyskania i utrzymania zatrudnienia umiejętności na kursach lub warsztatach. Jedną z form aktywizacji osób z niepełnosprawnością intelektualną może być uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej lub w Środowiskowym Domu Pomocy Społecznej.

Udział w warsztatach deklaruje większość absolwentów, ale istnieją ograniczenia transportowe (osoby te same nie dojadą do Konina, a rodzice nie zawsze posiadają środki transportowe i fundusze na dojazd), a liczba miejsc, którymi dysponują WTZ-ty czy ŚDS- jest ograniczona. Powstanie ŚDS w gminie Rychwał jest inwestycją oczekiwaną przez środowisko, w tym rodziców, którzy chcieliby, aby ich dzieci były aktywizowane społecznie i miały zapewniony rozwój osobisty. Dodatkowo rodzice wiedzą, że stają się coraz starsi, a są jedynymi osobami, które finansowo utrzymują dzieci. W związku z tym istnieje potrzeba zapewnienia dorosłym, niepełnosprawnym dzieciom kształtowania umiejętności samodzielnego podejmowania decyzji oraz indywidualnej aktywności w zakresie poszukiwania pracy.

2.8. AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

Ważną rolę w gminie Rychwał odgrywają liczne organizacje społeczne działające na terenie gminy Rychwał – pełniące istotną rolę w aktywizacji mieszkańców. W gminie funkcjonują, między innymi:

- Stowarzyszenie „Solidarni w partnerstwie”,
- Niezależna Formacja Kulturalna „Grupa Żerków”,
- Stowarzyszenie „Vida Artis”,
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Złotkowy,
- Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana”,
- Klub Motocyklowy „Stocznia”,
- Uniwersytet Trzeciego Wieku w Rychwale (UTW),
- Ludowy Klub Sportowy „Zjednoczeni” w Rychwale,
- Ludowy Klub Sportowy „Fanclub” Dąbroszyn,
- Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych „Każdy Ma Szansę” w Rychwale,
- Fundacja Mielnica,
- Bank Żywności,
- Stowarzyszenie Oświatowe – Lepsza Edukacja,
- Koło PZW „Lin” w Rychwale,
- Koło Łowieckie „Żubr”,
- Koło Łowieckie „Leśnik”,
- Środowiskowe Ognisko Wychowawcze TPD w Rychwale,
- Sekcja Hodowców Gołębi w Rychwale,
- Konińskie Ludowe Towarzystwo Cyklistów w Koninie,
- Akademia Piłkarska Reissa,
- Związek Emerytów i Rencistów,
- Związek Bojowników o Wolność i Demokrację,
- Koła Gospodyń Wiejskich:
    - Rychwał,
    - Rozalin,
    - Czyżew,
    - Jaroszewice Rychwalskie,

    - Jaroszewice Grodzieckie,
    - Dąbroszyn,
    - Grochowy,
    - Kuchary Borowe,
    - Kuchary Kościelne,
    - Siąszyce,
    - Święcia,
- Ochotnicza Straż Pożarna:
    - Broniki,
    - Czyżew,
    - Dąbroszyn,
    - Gliny,
    - Grochowy,
    - Jaroszewice Grodzieckie,
    - Kuchary Kościelne,
    - Rozalin,
    - Rychwał,
    - Siąszyce,
    - Święcia.

Dużą aktywnością wykazuje się Spółdzielnia Socjalna „PORYW”, która prowadzi działalność usługową w zakresie utrzymania zieleni i porządku, sprzątania oraz opieki nad osobami starszymi i potrzebującymi. Spółdzielnia powstała w lutym 2014 roku. Jej powstanie zainicjowało partnerstwo powiatu konińskiego oraz gminy Rychwał. Jest to pierwsza Spółdzielnia Socjalna w powiecie konińskim, którą założyły dwie jednostki samorządu terytorialnego. W Spółdzielni pracuje obecnie 7 osób, które były osobami trwale bezrobotnymi. Dzięki powstaniu przedsiębiorstwa społecznego w Rychwale mają możliwość pracy i rozwoju.

Działalność spółdzielni rozpoczęła się w kwietniu 2014 roku. Pierwszym etapem prac były szkolenia i spotkania z doradcami. Prezes Spółdzielni brał również udział w wyjeździe studyjnym do Włoch, co przyczyniło się do zwiększenia wiedzy na temat spółdzielczości.

Spółdzielnia socjalna „PORYW” oferuje:

- sprzątanie – obecnie usługa świadczona na terenie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Rychwale oraz Hali widowiskowo-sportowej w Rychwale;
- strzyżenie trawników, plewienie (usuwanie chwastów);
- pielęgnacja roślin hodowanych poza pomieszczeniami zamkniętymi (nawadnianie, nawożenie, itp.);
- pielęgnacja żywopłotów (przycinanie);
- sprzątanie terenów zielonych (zarówno klasyczne grabienie liści, jak i sprzątanie po imprezach masowych typu koncerty, pikniki);
- usuwanie zbędnych roślin lub ich części oraz pochodnych (np. wycinka drzew i krzewów, usuwanie powalonych drzew i ich elementów, wyrywanie pni);
- zabezpieczanie roślin przed działalnością insektów i szkodników oraz naprawianie skutków takich działalności;
- sadzenie nowych oraz usuwanie starych roślin;
- odśnieżanie;
- czyszczenie ulic i chodników, koszenie trawy na stadionie miejskim, utrzymanie miejskich parków, skwerków.

W 2016 r. spółdzielnia poszerzyła działalność o usługi opiekunek w zakresie pomoc w codziennych czynnościach osobom starszym, niepełnosprawnym i potrzebującym (pomoc w robieniu codziennych zakupów, pomoc/wykonywanie codziennych prac domowych, wizyty u lekarza – organizacja i towarzystwo podczas wizyt, opieka podczas spacerów, pomoc w organizacji wyjść i wyjazdów).

Frekwencja wyborcza w wyborach do Sejmu i Senatu Rzeczpospolitej Polskiej w 2015 roku wynosiła w Rychwale 44,04%. W powiecie konińskim wskaźnik ten wynosił 42,42%, w województwie wielkopolskim 50,16%, a w całej Polsce 50,91%. Wynika z tego, że frekwencja w Rychwale była wyższa niż w powiecie, ale niższa niż w województwie i Polsce. W wyborach prezydenckich w 2015 roku frekwencja w Rychwale wynosiła 43,43%. Dla powiatu konińskiego wskaźnik ten był niższy (43,22%). W Wielkopolsce udział w głosowaniu wzięło 47,92% mieszkańców, a w Polsce 48,96%.

2.9. KULTURA

Na terenie gminy nie ma Gminnego Ośrodka Kultury.

Mieszkańcy gminy mogą jednak korzystać z jednej placówki bibliotecznej. Warto podkreślić, że liczba czytelników wzrosła na przestrzeni lat 2010/2013, następnie spadła i wzrosła na przestrzeni lat 2014/2015. Biblioteka umożliwia korzystanie z komputera, Internetu bezprzewodowego, Internetu szerokopasmowego.

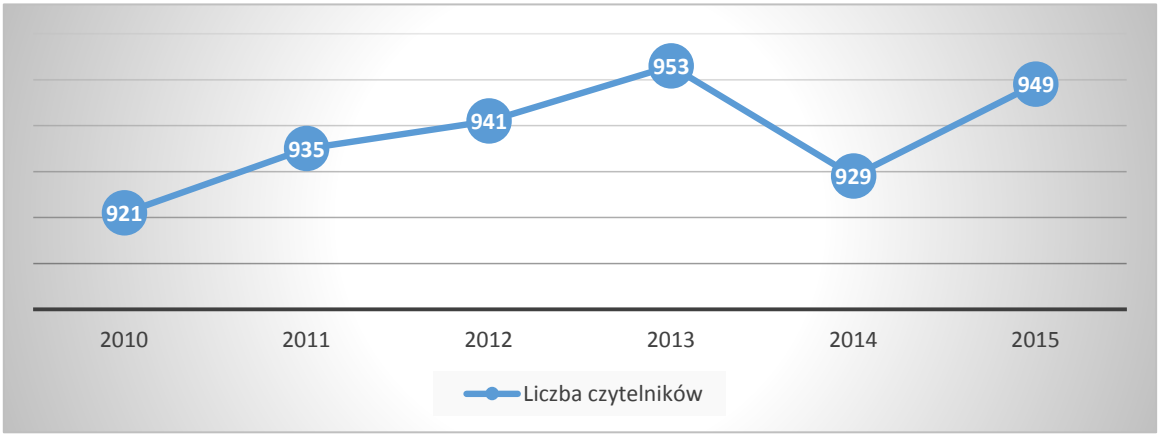

Wykres 8. Liczba czytelników księgozbioru bibliotek w gminie Rychwał
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W gminie działają także dwa Ludowe Kluby Sportowe „Fanclub Dąbroszyn" i „Zjednoczeni" w Rychwale.

Ponadto na terenie gminy działają takie organizacje kulturowe, jak:

- Orkiestra Quantum OSP Rychwał,
- Zespół Ludowo-Biesiadny „Bielanki".

Do najważniejszych imprez cyklicznych organizowanych na terenie gminy zaliczamy:

- „Święto Ziemi Rychwalskiej – Rychwalia",
- Noworoczne spotkania z przedsiębiorcami,
- Dożynki – święto rolników,
- „Impresje muzyczne" – Piknik Orkiestr Dętych,
- „Pyrczok",
- Majówka,
- Bal charytatywny,
- Piknik rodzinny na Grabowej.

Tego typu wydarzenia kreują pozytywny wizerunek gminy oraz zwiększają jej atrakcyjność, są także ciekawą formą integracji mieszkańców.

2.10. BADANIE ANKIETOWE

W lutym i marcu 2017 roku zostało przeprowadzone badanie ankietowe, które swym zasięgiem obejmowało mieszkańców gminy Rychwał. Miało ono na celu wskazanie przestrzeni, które zdaniem mieszkańców powinny zostać zrewitalizowane, ale także pokazać miało na jakie problemy zwracają uwagę sami mieszkańcy gminy.

Wyniki badania wykazały, że największa uwagę zwraca się Plac Wolności, stadion i park w Rychwale oraz samą miejscowość Rychwał, sołectwo Rozalin wraz z budynkiem po szkole oraz Zespół Pałacowy w Dąbroszynie. W Rychwale wskazywano również na remizę OSP i budynek po poczcie. Rozkład odpowiedzi dotyczących wskazania miejsca, które należy zrewitalizować przedstawia wykres poniżej.

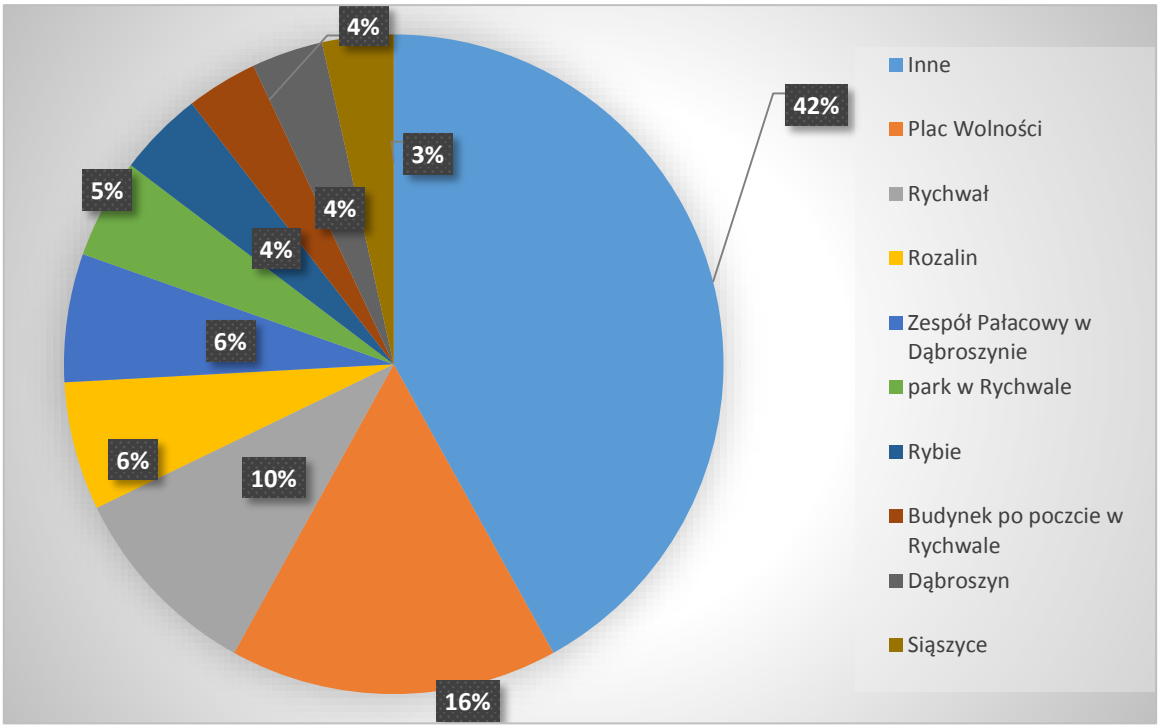

Wykres 9. Miejsca, które powinno się zrewitalizować według mieszkańców gminy Rychwał
Źródło: opracowanie własne

Na obszarach wskazanych w miejscowości Rychwał zdaniem ankietowanych występują następujące problemy społeczne: bezrobocie, alkoholizm, starzenie się społeczeństwa i słaba integracja lokalnej społeczności. Rzadziej wskazywano na: bezradność – trudność w rozwiązywaniu codziennych problemów, ubóstwo, ciężkie choroby /

niepełnosprawność, słabą współpracę między instytucjami publicznymi a mieszkańcami i problemy z opieką nad dziećmi do lat 6. Pojedyncze odpowiedzi wskazywały na: kradzieże, bezdomność, rozboje, wypadki, narkomanię i przemoc w rodzinie. Całość obrazuje wykres poniżej.

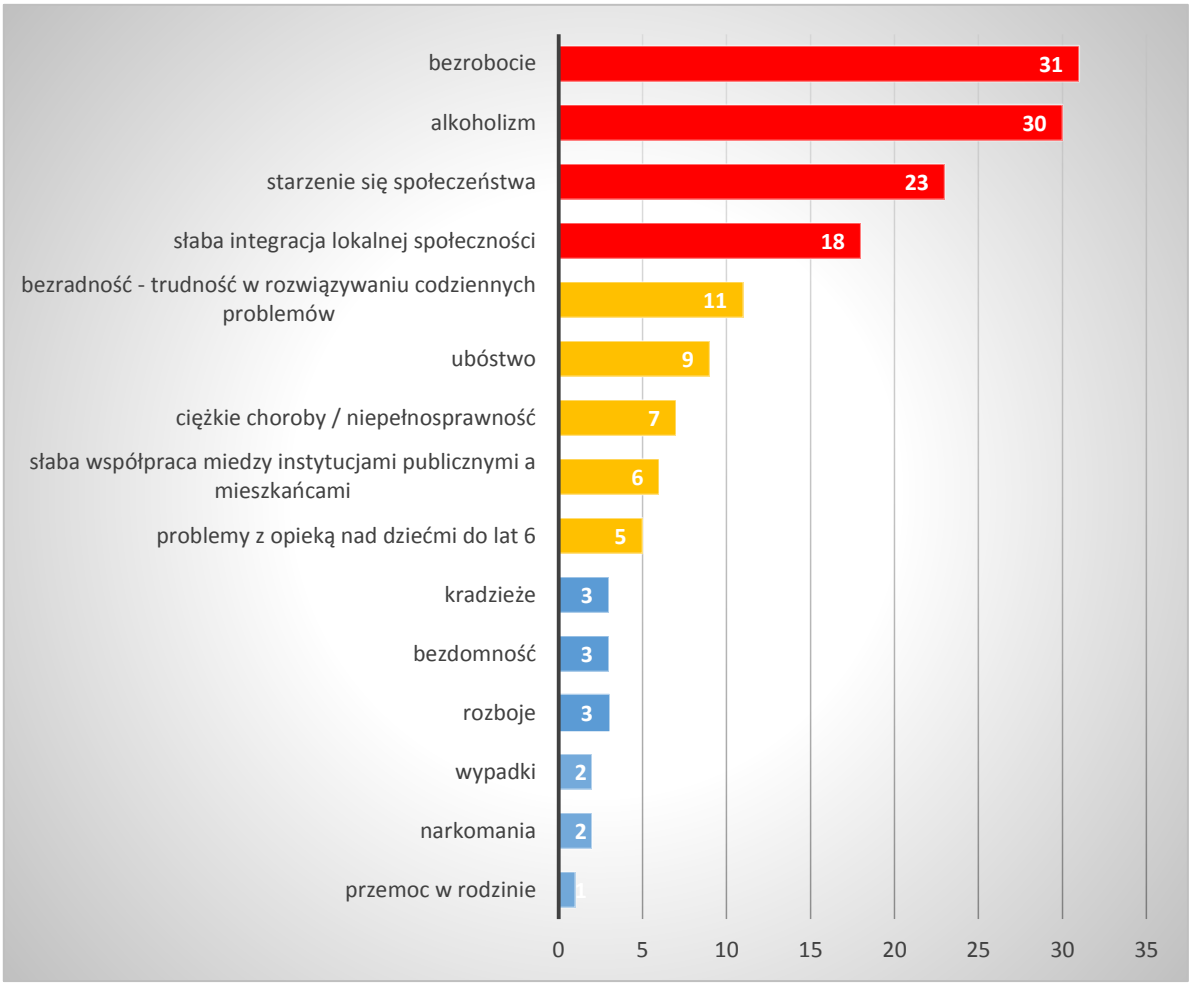

Wykres 10. Problemy społeczne w Rychwale
Źródło: opracowanie własne

W Rozalinie zdaniem ankietowanych występują następujące problemy społeczne: starzenie się społeczeństwa, słaba integracja lokalnej społeczności, bezrobocie i alkoholizm. Rzadziej wskazywano na: słabą współpracę między instytucjami publicznymi a mieszkańcami i bezradność – trudność w rozwiązywaniu codziennych problemów. Pojedyncze odpowiedzi wskazywały na kradzieże i bezdomność. Całość obrazuje wykres poniżej.

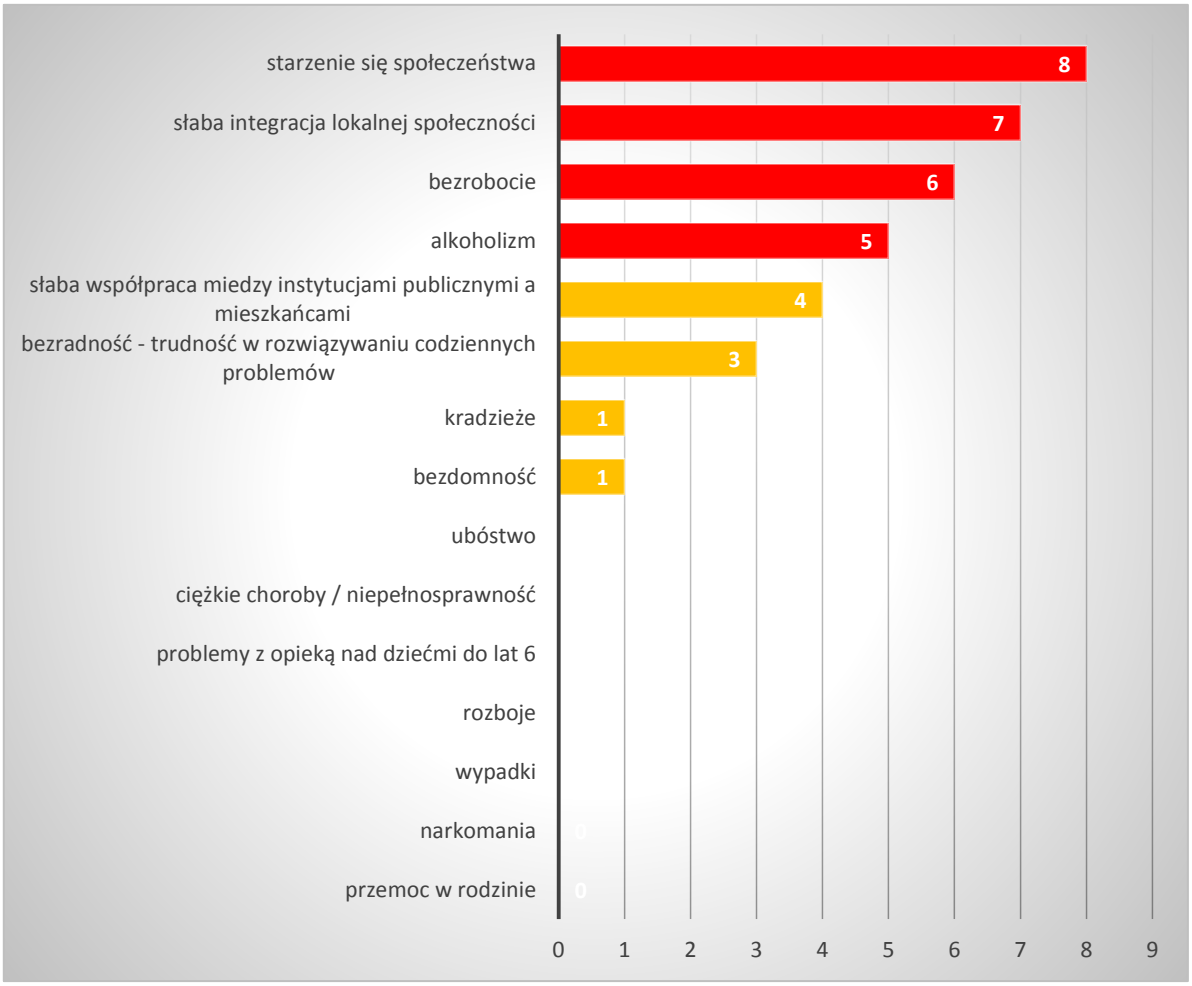

Wykres 11. Problemy społeczne w Rozalinie
Źródło: opracowanie własne

2.11. PODSUMOWANIE

W sferze społecznej zdiagnozowano następujące problemy:

- w ostatnich kilku latach w gminie Rychwał odnotowywany był wzrost liczby mieszkańców, ale między rokiem 2014 a 2016 liczba ta spadła o 91 osób;
- 66,93% mieszkańców gminy Rychwał jest w wieku produkcyjnym, 19,64% w wieku przedprodukcyjnym, a 13,43% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym – na przestrzeni ostatnich pięciu lat spadł udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym i maleje również udział ludności w wieku przedprodukcyjnym;
- w porównaniu do ogółu mieszkańców najwięcej osób w wieku poprodukcyjnym mieszka w mieście Rychwał, a następnie w sołectwie Grochowy; w mieście Rychwał najwięcej osób w wieku poprodukcyjnym zamieszkuje przy ulicach: Grabowskiej, Grodzieckiej, Konińskiej, Kwiatowej, Okólnej i Tuliszkowskiej;
- w 2016 roku w gminie Rychwał odnotowano tyle samo urodzeń i zgonów (zaledwie nie więcej) – najwięcej zgonów nastąpiło w mieście Rychwał (ul. Konińska i Okólna) oraz w sołectwie Grochowy, a następne były sołectwa: Czyżew i Wola Rychwalska;
- w gminie Rychwał mieszkają 274 osoby bezrobotne – aż 58 osób mieszka w mieście Rychwał (najwięcej bezrobotnych zamieszkuje przy ulicach: Grabowskiej, Milewo, Tuliszkowskiej, Złotkowskiej i Żurawin);
- Studium rozwoju gospodarczego Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Konińskiej zawiera zapis, z którego wynika, że działaniami rewitalizacyjnymi należy objąć miasto Rychwał ze względu na wysokie bezrobocie;
- w 2016 roku wsparciem systemu pomocy społecznej w gminie Rychwał objęto 388 rodzin (4,65% mieszkańców gminy) – najwięcej rodzin korzystających z pomocy społecznej zamieszkuje w mieście Rychwał (ul. Konińska, Plac Wolności i Żurawin);
- na terenie gminy Rychwał w 2016 roku odnotowano 9 Niebieskich Kart – po 2 rodziny dotknięte przemocą w rodzinie zameldowane są w mieście Rychwał (ul. Tuliszkowska) i sołectwie Wardężyn;
- z pomocy społecznej korzystano głównie z powodu niepełnosprawności (242 osoby). Kolejnymi powodami były: bezrobocie (157 osób), przewlekła choroba (59 osób), niepełna rodzina (31 osób) i wielodzietność;

- liczba rodzin, które otrzymują pomoc finansową z OPS z tytułu problemów alkoholowych wynosi 21. Najwięcej rodzin z problemem alkoholowym zamieszkuje w mieście Rychwał;
- w 2016 roku w mieście Rychwale miało miejsce więcej wykroczeń niż we wszystkich pozostałych sołectwach razem. Najwięcej przestępstw i wykroczeń popełniono w Białej Panieńskiej, Woli Rychwalskiej i Rychwale (ul. Grodziecka, Tuliszkowska i Kaliska);
- ogólny spadek liczby uczniów w przedszkolach i gimnazjach;
- problem aktywizacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, w tym wielu absolwentów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego;
- na terenie gminy nie ma Gminnego Ośrodka Kultury;
- wyniki badania ankietowego wykazały, że najwięcej problemów występuje na Placu Wolności, stadionie i parku w Rychwale oraz w samej miejscowości Rychwał, sołectwie Rozalin;
- na obszarach wskazanych w miejscowości Rychwał zdaniem ankietowanych występują następujące problemy społeczne: bezrobocie, alkoholizm, starzenie się społeczeństwa i słaba integracja lokalnej społeczności. Rzadziej wskazywano na: bezradność – trudność w rozwiązywaniu codziennych problemów, ubóstwo, ciężkie choroby / niepełnosprawność, słabą współpracę między instytucjami publicznymi a mieszkańcami i problemy z opieką nad dziećmi do lat 6. Pojedyncze odpowiedzi wskazywały na: kradzieże, bezdomność, rozboje, wypadki, narkomanię i przemoc w rodzinie;
- w Rozalinie zdaniem ankietowanych występują następujące problemy społeczne: starzenie się społeczeństwa, słaba integracja lokalnej społeczności, bezrobocie i alkoholizm. Rzadziej wskazywano na: słabą współpracę między instytucjami publicznymi a mieszkańcami i bezradność – trudność w rozwiązywaniu codziennych problemów.

W sferze społecznej zdiagnozowano następujące potencjały:

- średni wiek mieszkańców wynosi 38,5 lat i jest nieznacznie mniejszy do średniego wieku mieszkańców województwa wielkopolskiego i mieszkańców całej Polski;

- mieszkańcy gminy Rychwał zawarli w 2015 roku 36 małżeństwa, co odpowiada 4,3 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie więcej od wartości dla województwa wielkopolskiego oraz znacznie więcej od wartości dla Polski;
- gmina Rychwał ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 1. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 0,1 na 1000 mieszkańców gminy Rychwał; współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 1,09 i jest porównywalny do średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju;
- w gminie Rychwał odnotowano więcej zameldowań niż wymeldowań;
- liczba bezrobotnych w gminie Rychwał w roku 2016 wynosiła 274 osoby (3,28% mieszkańców). Liczba ta spadła od roku 2012 o 194, ponieważ wcześniej (w latach 2010-2012) utrzymywał się trend wzrastający;
- liczba zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym zmalała od roku 2013 (8,6%) do roku 2015 (6,3%);
- ważna rola licznych organizacji społecznych i kulturowych, a także klubów sportowych;
- duża aktywność Spółdzielni Socjalnej „PORYW”;
- liczba czytelników w bibliotekach wzrosła na przestrzeni lat 2013/2014 i utrzymuje się na stałym poziomie; biblioteka umożliwia korzystanie z komputera, Internetu bezprzewodowego, Internetu szerokopasmowego.

3. SFERA GOSPODARCZA

3.1. RYNEK PRACY

Gmina Rychwał zgodnie z podziałem administracyjnym i nomenklaturą GUS wliczana jest do subregionu konińskiego (obejmującego powiat gnieźnieński, kolski, koniński, słupecki, turecki, wrzesiński i miasto Konin). Na podstawie przeprowadzonych analiz przygotowano zestawienie branż strategicznych, odgrywających kluczową rolę w subregionie konińskim. Są to m.in. branże takie, jak: handel detaliczny, roboty budowlane specjalistyczne, produkcja mebli, produkcja metalowych wyrobów gotowych (z wyłączeniem maszyn i urządzeń), produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych, produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, produkcja artykułów spożywczych, wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego.

W związku z tym pracodawcy najczęściej zgłaszali zapotrzebowanie na zasoby kadrowe w zawodach takich, jak: agenci sprzedaży bezpośredniej, cieśle i stolarze budowlani, elektromechanicy, elektromonterzy, elektrycy budowlani, górnicy podziemnej i odkrywkowej eksploatacji złóż, introligatorzy, kierowcy samochodów ciężarowych, księgowi, pakowacze, magazynierzy, mechanicy maszyn i urządzeń, operatorzy maszyn i urządzeń, opiekunowie dziecięcy, pracownicy przy pracach prostych, robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, specjaliści do spraw public relations, specjaliści do spraw reklamy i marketingu, stolarze meblowi.

Według Głównego Urzędu Statystycznego na terenie gminy Rychwał w 2015 roku funkcjonowało 627 podmiotów gospodarczych, z czego 605 należą do sektora prywatnego, a 542 to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Najwięcej zarejestrowanych podmiotów gospodarczych działa w sektorze usług (401), następnie w sektorze przemysłu (209), a na końcu w rolnictwie (17).

Liczbę podmiotów gospodarczych według rodzaju prowadzonej działalności na terenie gminy Rychwał przedstawia tabela poniżej.

Tabela 10. Podmioty według prowadzonej działalności gospodarczej

Sekcja A	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	17
Sekcja B	górnictwo i wydobywanie	0
Sekcja C	przetwórstwo przemysłowe	59

Sekcja D	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2
Sekcja E	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2
Sekcja F	budownictwo	146
Sekcja G	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	166
Sekcja H	transport i gospodarka magazynowa	39
Sekcja I	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	15
Sekcja J	informacja i komunikacja	11
Sekcja K	działalność finansowa i ubezpieczeniowa	13
Sekcja L	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	5
Sekcja M	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	36
Sekcja N	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	12
Sekcja O	administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	13
Sekcja P	edukacja	26
Sekcja Q	opieka zdrowotna i pomoc społeczna	16
Sekcja R	działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	8
Sekcja S i T	pozostała działalność usługowa, gospodarstwa domowe zatrudniając pracowników, produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	41

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyniósł w 2015 roku 118,6. W roku 2014 wskaźnik ten kształtował się na poziomie 114,2.

W strukturze przedsiębiorstw dominują mikro przedsiębiorstwa – zatrudniające do 9 osób (609), w tym większość z nich to jednoosobowe działalności gospodarcze. Na terenie gminy występuje 16 zakładów zatrudniających powyżej 50 osób oraz 2 zakłady zatrudniające powyżej 250 pracowników.

W ostatnich latach widać wzrastającą liczbę nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (po spadku od roku 2012) oraz malejącą liczbę wyrejestrowań firm na przestrzeni lat 2014-2015. Sytuację tę przedstawia wykres poniżej.

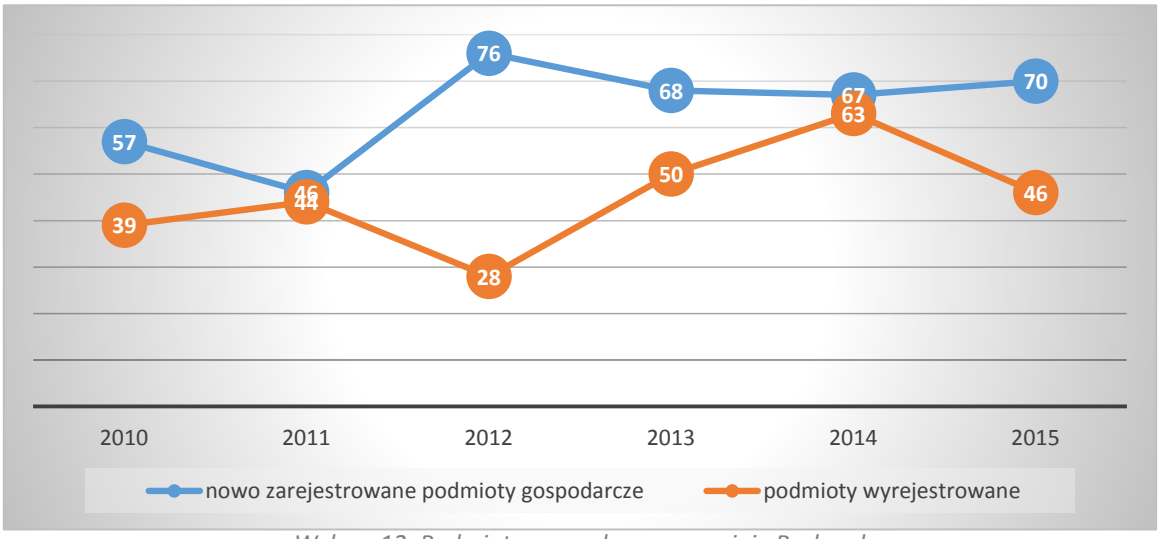

Wykres 12. Podmioty gospodarcze w gminie Rychwał
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jak wynika z poniższej tabeli (dane z rejestru Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej) najwięcej zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ma swoją siedzibę w Rychwale (najwięcej przy ul. Konińskiej i Żurawin) oraz w sołectwach Grochowy i Dąbroszyn, a najmniej w sołectwach: Biała Panieńska, Broniki, Franki, Lubiny, Wola Rychwalska i Złotkowy.

Najmniej nowych firm powstało w sołectwach: Broniki, Gliny, Grabowa, Lubiny, Modlibogowice, Rybie, Siąszyce Trzecie, Wola Rychwalska i Złotkowy, a najwięcej w sołectwach Święcia i Grochowy oraz w mieście Rychwał (najwięcej przy ul. Konińskiej).

Najwięcej wykreślonych firm miało swoja siedzibę w mieście Rychwał (najwięcej przy ul. Konińskiej), a zawieszonych w mieście Rychwał (najwięcej przy ul. Tuliszkowskiej) i sołectwie Grochowy.

Należy jednak podkreślić, że od początku 2016 roku do tego końca liczba firm wzrosła ze 179 na 197, czyli o 18.

Tabela 11. Liczba podmiotów gospodarczych według sołectw w gminie Rychwał

Sołectwo	Ulica	Liczba firm	Liczba firm na 1000 mieszkańców	Liczba nowych firm	Liczba nowych firm na 1000 mieszkańców	Liczba aktywnych firm	Liczba zawieszonych firm	Liczba zawieszonych firm na 1000 mieszkańców	Liczba wykreślonych firm	Liczba wykreślonych firm na 1000 mieszkańców
Biała Panieńska		7	0,84	4	0,48	3	0	0,00	1	0,12
Broniki		5	0,60	1	0,12	1	0	0,00	0	0,00
Czyżew		11	1,32	4	0,48	3	0	0,00	1	0,12
Dąbroszyn		24	2,88	3	0,36	3	0	0,00	0	0,00
Franki		3	0,36	2	0,24	2	0	0,00	0	0,00
Gliny		10	1,20	1	0,12	1	0	0,00	0	0,00
Grabowa		7	0,84	1	0,12	1	0	0,00	0	0,00
Grochowy		26	3,12	5	0,60	3	2	0,24	0	0,00
Jaroszewice Grodzieckie		12	1,44	3	0,36	1	1	0,12	1	0,12
Jaroszewice Rychwalskie		13	1,56	3	0,36	2	1	0,12	0	0,00
Kuchary Borowe		8	0,96	2	0,24	2	0	0,00	0	0,00
Kuchary Kościelne		14	1,68	4	0,48	3	1	0,12	0	0,00
Lubiny		3	0,36	0	0,00	0	0	0,00	0	0,00
Modlibogowice		6	0,72	0	0,00	0	0	0,00	0	0,00
Rozalin		18	2,16	2	0,24	2	0	0,00	0	0,00
Rybie		7	0,84	0	0,00	0	0	0,00	0	0,00
Siąszyce		14	1,68	2	0,24	1	0	0,00	1	0,12
Siąszyce Trzecie		4	0,48	0	0,00	0	0	0,00	0	0,00
Święcia		19	2,28	6	0,72	6	0	0,00	0	0,00
Wardężyn		13	1,56	4	0,48	3	1	0,12	0	0,00
Wola Rychwalska		4	0,48	1	0,12	1	0	0,00	0	0,00
Złotkowy		3	0,36	0	0,00	0	0	0,00	0	0,00
Zosinki		13	1,56	2	0,24	1	1	0,12	0	0,00
SUMA		244		50	0	39	7		4	
Rychwał		197	23,61	22	2,64	14	4	0,48	4	0,48
	Agrestowa	0	0,00	0	0,00		0	0,00	0	0,00
	Akacjowa	0	0,00	0	0,00		0	0,00	0	0,00
	Chabrowa	0	0,00	0	0,00		0	0,00	0	0,00
	Firmowa	2	0,84	0	0,00		0	0,00	0	0,00
	Gimnazjalna	1	0,42	0	0,00		0	0,00	0	0,00
	Grabowska	10	4,21	0	0,00		0	0,00	0	0,00

	Grodziecka	9	3,78	2	0,84	2	0	0,00	0	0,00
	Józefów	1	0,42	0	0,00	0	0	0,00	0	0,00
	Kaliska	6	2,52	0	0,00	0	0	0,00	0	0,00
	Kolarska	0	0,00	0	0,00	0	0	0,00	0	0,00
	Konińska	41	17,24	6	2,52	2	1	0,42	3	1,26
	Kościelna	0	0,00	0	0,00	0	0	0,00	0	0,00
	Krótka	0	0,00	0	0,00	0	0	0,00	0	0,00
	Kwiatowa	7	2,94	0	0,00	0	0	0,00	0	0,00
	Łąkowa	2	0,84	0	0,00	0	0	0,00	0	0,00
	Makowa	1	0,42	0	0,00	0	0	0,00	0	0,00
	Malinowa	4	1,68	1	0,42	1	0	0,00	0	0,00
	Milewo	3	1,26	0	0,00	0	0	0,00	0	0,00
	Morelowa	1	0,42	1	0,42	1	0	0,00	0	0,00
	Nowa	1	0,42	1	0,42	1	0	0,00	0	0,00
	Ogrodowa	3	1,26	0	0,00	0	0	0,00	0	0,00
	Okólna	14	5,89	1	0,42	1	0	0,00	0	0,00
	Piłkarska	1	0,42	1	0,42	1	0	0,00	0	0,00
	Plac Wolności	9	3,78	0	0,00	0	0	0,00	0	0,00
	Plac Władysława Jedyńskiego	1	0,42	0	0,00	0	0	0,00	0	0,00
	Polna	4	1,68	0	0,00	0	0	0,00	0	0,00
	Porzeczkowa	2	0,84	0	0,00	0	0	0,00	0	0,00
	Przedszkolna	1	0,42	0	0,00	0	0	0,00	0	0,00
	Słoneczna	4	1,68	0	0,00	0	0	0,00	0	0,00
	Sokołów	3	1,26	0	0,00	0	0	0,00	0	0,00
	Sportowa	4	1,68	0	0,00	0	0	0,00	0	0,00
	Szkolna	5	2,10	2	0,84	1	1	0,42	0	0,00
	Targowa	0	0,00	0	0,00	0	0	0,00	0	0,00
	Tenisowa	3	1,26	1	0,42	1	0	0,00	0	0,00
	Tuliszkowska	10	4,21	2	0,84	0	2	0,84	0	0,00
	Wiśniowa	7	2,94	1	0,42	1	0	0,00	0	0,00
	Złotkowska	12	5,05	1	0,42	0	0	0,00	1	0,42
	Żurawin	25	10,51	2	0,84	2	0	0,00	0	0,00
SUMA		**441**		**72**		**53**	**11**		**8**	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta w Rychwale

3.2. TURYSTYKA

Gmina Rychwał ma typowo rolniczy charakter. Równinny krajobraz urozmaicony jest przez większe kompleksy leśne w: Woli Rychwalskiej, Zosinkach, Białej Panieńskiej, Glinach i Lubinach, zajmując około 1 800 ha, co stanowi 15 % powierzchni gminy oraz przez cieki wodne: Strugę Grabienicką, Strugę Zarzewską, Czarną Strugę i Powę.

Na terenie Gminy występują również czyste zbiorniki wodne.

W okolicach miasta Rychwał jest obszar z unikatowymi stanowiskami roślinności błotnej ,,Bagno", a we wsi Rybie stanowiska sosny pospolitej w wieku około 200 lat (pomnik przyrody). Przez kompleksy leśne przebiegają piesze szlaki turystyczne oraz rekreacyjna trasa rowerowa. Przy szlakach ustawione są tablice informacyjne, wskazujące na ciekawostki przyrodnicze, zwyczaje dzikiego ptactwa i zwierzyny. Wśród lasów znajdują się jeziorka, rzeczki, które stanowią miejsce spotkań wędkarzy, mogących uprawiać swoje hobby nawet zimą.

Ponadto w gminie Rychwał istnieją dobre warunki do rozwoju agroturystyki. W chwili obecnej gości przyjmują następujące gospodarstwa agroturystyczne: „Pod brzozami" w Grochowach, „Zagroda pod Górami" w Grabowej oraz gospodarstwo „Przy Źródełku" w Kucharach Borowych i „Leśny zakątek" w miejscowości Rybie.

3.3. BADANIE ANKIETOWE

Wyniki badania wykazały, że na wskazanych w Rychwale terenach występują następujące problemy gospodarcze: wyjazdy młodych, zdolnych mieszkańców, mało atrakcyjne miejsca pracy, niskie wynagrodzenia i niewystarczająca ilość połączeń komunikacyjnych z innymi ośrodkami. Następnie wymieniane były: niewystarczające wsparcie dla małych i średnich firm, zbyt skomplikowane procedury biurokratyczne i niewystarczająca ilość terenów inwestycyjnych. Rzadziej mieszkańcy wymieniali: niewystarczającą ilość punktów doradczych dla firm świadczących usługi w zakresie rozwoju biznesu, niewystarczającą ilość organizacji pomagających w znalezieniu pracy / przekwalifikowaniu, brak opracowanych ułatwień dla nowych przedsiębiorców, brak ośrodka rozwoju przedsiębiorczości, np. inkubatora oraz problemy z prowadzeniem działalności gospodarczej. Problemy gospodarcze przedstawia wykres poniżej.

Wykres 13. Problemy gospodarcze w Rychwale
Źródło: opracowanie własne

W Rozalinie mieszkańcy wskazywali na następujące problemy: mało atrakcyjne miejsca pracy, niskie wynagrodzenia, wyjazdy młodych, zdolnych mieszkańców i zbyt skomplikowane procedury biurokratyczne. Następnie wymieniane były: niewystarczające wsparcie dla małych i średnich firm, niewystarczająca ilość terenów inwestycyjnych, niewystarczająca ilość połączeń komunikacyjnych z innymi ośrodkami, niewystarczająca ilość punktów doradczych dla firm świadczących usługi w zakresie rozwoju biznesu, niewystarczająca ilość organizacji pomagających w znalezieniu pracy / przekwalifikowaniu, niewystarczające ułatwienia dla nowych przedsiębiorców. Pojedyncze odpowiedzi wskazywały na brak opracowanych ułatwień dla nowych przedsiębiorców i problemy z prowadzeniem działalności gospodarczej. Problemy gospodarcze przedstawia wykres poniżej.

Wykres 14. Problemy gospodarcze w Rozalinie
Źródło: opracowanie własne

3.4.PODSUMOWANIE

W sferze gospodarczej zdiagnozowano następujące problemy:

- w strukturze przedsiębiorstw dominują mikro przedsiębiorstwa – zatrudniające do 9 osób (609), w tym większość z nich to jednoosobowe działalności gospodarcze. Na terenie gminy występuje 16 zakładów zatrudniających powyżej 50 osób oraz 2 zakłady zatrudniające powyżej 250 pracowników;
- najmniej firm funkcjonuje w sołectwach: Biała Panieńska, Broniki, Franki, Lubiny, Siąszyce Trzecie, Wola Rychwalska i Złotkowy;
- najmniej nowych firm powstało w sołectwach: Broniki, Gliny, Grabowa, Lubiny, Modlibogowice, Rybie, Siąszyce Trzecie, Wola Rychwalska i Złotkowy;
- najwięcej wykreślonych firm miało swoja siedzibę w mieście Rychwał (najwięcej przy ul. Konińskiej), a zawieszonych w mieście Rychwał (najwięcej przy ul. Tuliszkowskiej) i sołectwie Grochowy;
- wyniki badania ankietowego wykazały, że na wskazanych w Rychwale terenach występują następujące problemy gospodarcze: wyjazdy młodych, zdolnych mieszkańców, mało atrakcyjne miejsca pracy, niskie wynagrodzenia i niewystarczająca ilość połączeń komunikacyjnych z innymi ośrodkami, niewystarczające wsparcie dla małych i średnich firm, zbyt skomplikowane procedury biurokratyczne i niewystarczająca ilość terenów inwestycyjnych. Rzadziej mieszkańcy wymieniali: niewystarczającą ilość punktów doradczych dla firm świadczących usługi w zakresie rozwoju biznesu, niewystarczającą ilość organizacji pomagających w znalezieniu pracy / przekwalifikowaniu, brak opracowanych ułatwień dla nowych przedsiębiorców, brak ośrodka rozwoju przedsiębiorczości, np. inkubatora oraz problemy z prowadzeniem działalności gospodarczej;
- w Rozalinie mieszkańcy wskazywali na następujące problemy: mało atrakcyjne miejsca pracy, niskie wynagrodzenia, wyjazdy młodych, zdolnych mieszkańców i zbyt skomplikowane procedury biurokratyczne. Następnie wymieniane były: niewystarczające wsparcie dla małych i średnich firm, niewystarczająca ilość terenów inwestycyjnych, niewystarczająca ilość połączeń komunikacyjnych z innymi ośrodkami, niewystarczająca ilość punktów doradczych dla firm świadczących usługi w zakresie rozwoju biznesu, niewystarczająca ilość organizacji pomagających

w znalezieniu pracy / przekwalifikowaniu, niewystarczające ułatwienia dla nowych przedsiębiorców.

W sferze gospodarczej zdiagnozowano następujące potencjały:

- wzrósł wskaźnik podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców
- w ostatnich latach widać wzrastającą liczbę nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (po spadku od roku 2012) oraz malejącą liczbę wyrejestrowań firm na przestrzeni lat 2014-2015;
- najwięcej firm istnieje w mieście Rychwał, a następnie w sołectwach Dąbroszyn i Grochowy;
- najwięcej nowych firm powstało w sołectwach Święcia i Grochowy oraz w mieście Rychwał (najwięcej przy ul. Konińskiej);
- od początku 2016 roku do jego końca liczba firm wzrosła ze 179 na 197, czyli o 18;
- dobre warunki do prowadzenia działalności turystycznej – czyste zbiorniki wodne, obszar z unikatowymi stanowiskami roślinności błotnej ,,Bagno", a we wsi Rybie stanowiska sosny pospolitej w wieku około 200 lat. Przez kompleksy leśne przebiegają piesze szlaki turystyczne oraz rekreacyjna trasa rowerowa;
- w gminie Rychwał istnieją dobre warunki do rozwoju agroturystyki.

4. SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

Jednym z kluczowych zadań realizowanych przez gminę jest budowa i rozwój infrastruktury przestrzenno-funkcjonalnej zapewniającej mieszkańcom podstawowe potrzeby, w tym dostępu do bieżącej wody, wyposażenia w kanalizację sanitarną, zagospodarowania odpadów, zaopatrzenia w ciepło sieciowe (o ile jest to możliwe i uzasadnione ekonomicznie). Spełnienie tych wszystkich warunków technicznych wpływa na atrakcyjność inwestycyjną danego regionu. Oprócz tego na atrakcyjność inwestycyjną danego terenu ma wpływ sytuacja, w której dany teren objęty jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. MPZP pełni podstawowe źródło informacji o możliwościach przeznaczenia danego terenu pod konkretne inwestycje. Korzyści wynikające z faktu posiadania MPZP to także uproszczenie procedury administracyjnej oraz skrócenie czasu oczekiwania, ubiegania się o wydanie decyzji w przypadku planowania danej inwestycji.

Obszar Gminy Rychwał objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego stanowi teren w granicach administracyjnych gminy i miasta.

Gmina w swojej ofercie posiada tereny inwestycyjne i nieruchomości przeznaczone pod budownictwo jednorodzinne, pod aktywizację gospodarczą, pod zabudowę wielorodzinną, zabudowę siedliskową, usługi komercyjne.

Rychwał jest centralnym ośrodkiem gminy, skupiającym główne funkcje administracyjne i usługowe, rzemieślnicze, handlowe, a także gastronomiczne, kulturalne i oświatowe. Pozostałe miejscowości pełnią funkcje osiedleńczo-rolne i wyposażone są w podstawowe usługi, tj. sklep, szkoła, strażnica OSP oraz domy kultury.

4.1. INFRASTRUKTURA WODOCIĄGOWA

Na terenie gminy Rychwał zaopatrzenie w wodę następuje z trzech gminnych ujęć i stacji uzdatniania zlokalizowanych w miejscowości Rychwał, Rozalin, Jaroszewice Rychwalskie.

Administratorem infrastruktury wodnej na terenie gminy Rychwał jest Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Rychwale Sp. z o. o.

Według danych statystycznych GUS za 2015 rok długość sieci wodociągowej na terenie gminy Rychwał wynosi 178,9 km, natomiast liczba przyłączy do budynków mieszkalnych wynosi 2 050 sztuk. Zużycie wody w ciągu roku przez jednego mieszkańca kształtuje się na poziomie 32,4 m^3 i wzrasta od roku 2013 (2013 r. to 29,0 m^3, 2014 r. to 29,7 m^3).

Z danych statystycznych wynika, że 92,6% ogółu ludności korzysta z instalacji wodociągowej. W poniższej tabeli zamieszczono rozwój infrastruktury wodociągowej na terenie gminy Rychwał w porównaniu roku 2010 i 2015.

Tabela 12. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie gminy Rychwał

Kategoria	Jednostka	2010			2015		
		ogółem	miasto	wieś	ogółem	miasto	wieś
Korzystający z instalacji w ogóle mieszkańców	%	82,9	91,2	79,6	92,6	90,8	93,3
Długość czynnej sieci	km	170,7			178,9		
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	os.	2175			2156		
Przyłącza do budynków mieszkalnych	szt.	1968			2050		
Zużycie wody na 1 mieszkańca	m3	26,8	24,9	27,6	32,4	35,8	31,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

4.2. INFRASTRUKTURA KANALIZACYJNA

Miasto i Gmina Rychwał obsługiwane są przez 1 mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków zlokalizowaną w miejscowości Rychwał przy ul. Żurawin. Przepustowość oczyszczalni wynosi 240 m^3/dobę. Obsługuje ona miasto Rychwał. Mieszkańcy niepodłączeni do sieci kanalizacyjnej wyposażeni są w zbiorniki bezodpływowe, których zawartość przewożona jest okresowo do puntu zlewnego na oczyszczalni ścieków w Rychwale. Na terenie gminy zlokalizowane jest także ok. 100 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Na terenie Miasta Rychwał występuje sieć kanalizacyjna z 585 przyłączami. Ilość przyłączy kanalizacyjnych do budynków na poszczególnych ulicach miasta Rychwał na koniec 2016 roku przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 13. Przyłącza kanalizacyjne na terenie miasta Rychwał wg. ulic w 2016 roku

Ulica	Liczba przyłączy [szt.]
Żurawin	62
Szkolna	9
Tenisowa	5
Tuliszkowska	44
Wiśniowa	15
Złotkowska	34
Rumiankowa	2
Słoneczna	10
Sportowa	18
Porzeczkowa	3
Przedszkolna	6
Polna	15
Plac Wolności	34
Piłkarska	10
Okólna	43
Ogrodowa	16
Nowa	19
Morelowa	3
Malinowa	10
Makowa	3
Łąkowa	8
Kwiatowa	27
Krótka	1
Kościelna	2
Konińska	85
Kolarska	1
Kaliska	19
Grodziecka	23
Grabowska	38
Gimnazjalna	9
Chabrowa	3
Akacjowa	1
Agrestowa	5
Targowa	2
Razem	585

Źródło: dane Urzędu Gminy i Miasta w Rychwale

Z danych statystycznych wynika, że 23,7% ogółu ludności korzysta z instalacji kanalizacyjnej. W poniższej tabeli zamieszczono rozwój infrastruktury wodociągowej na terenie gminy Rychwał w porównaniu roku 2010 i 2015.

Tabela 14. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Rychwał

Kategoria	Jednostka	2010			2015		
		ogółem	miasto	wieś	ogółem	miasto	wieś
Korzystający z instalacji	%	16,8	59,1	0,00	23,7	83,8	0,00
Długość czynnej sieci	km	16,8			18,7		
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	os.	1490	1490	0	1991	1991	0

Przyłącza do budynków mieszkalnych	szt.	483	525
Ścieki odprowadzone	dam3	68	35,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W celu zidentyfikowania wyposażenia poszczególnych miejscowości w gminie Rychwał zweryfikowano w jakich miejscowościach zlokalizowane są sieć kanalizacyjna i wodociągowa. W poniższej tabeli „TAK" oznaczono występowanie danej infrastruktury, natomiast „NIE" oznaczono braki.

Tabela 15. Wyposażenie w sieć kanalizacyjną i wodociąggową na ternie gminy Rychwał

	Sieć wodociągowa	**Sieć kanalizacyjna**
	TAK/NIE	TAK/NIE
Biała Panieńska	TAK	NIE
Broniki	TAK	NIE
Czyżew	TAK	NIE
Dąbroszyn	TAK	NIE
Franki	TAK	NIE
Gliny	TAK	NIE
Grabowa	TAK	NIE
Grochowy	TAK	NIE
Jaroszewice Grodzieckie	TAK	NIE
Jaroszewice Rychwalskie	TAK	NIE
Kuchary Borowe	TAK	NIE
Kuchary Kościelne	TAK	NIE
Lubiny	TAK	NIE
Modlibogowice	TAK	NIE
Rozalin	TAK	NIE
Rybie	TAK	NIE
Siąszyce	TAK	NIE
Siąszyce Trzecie	TAK	NIE
Święcia	TAK	NIE
Wardężyn	TAK	NIE
Wola Rychwalska	TAK	NIE
Złotkowy	TAK	NIE
Zosinki	TAK	NIE
Miasto Rychwał, w tym:		
Agrestowa	TAK	TAK
Akacjowa	TAK	TAK
Chabrowa	TAK	TAK
Firmowa	TAK	NIE
Gimnazjalna	TAK	TAK
Grabowska	TAK	TAK
Grodziecka	TAK	TAK
Józefów	TAK	NIE
Kaliska	TAK	TAK
Kolarska	TAK	TAK
Konińska	TAK	TAK
Kościelna	TAK	TAK
Krótka	TAK	TAK

Kwiatowa	TAK	TAK
Łąkowa	TAK	TAK
Makowa	TAK	TAK
Malinowa	TAK	TAK
Milewo	TAK	NIE
Morelowa	TAK	TAK
Nowa	TAK	TAK
Ogrodowa	TAK	TAK
Okólna	TAK	TAK
Piłkarska	TAK	TAK
Plac Wolności	TAK	TAK
Polna	TAK	TAK
Porzeczkowa	TAK	TAK
Przedszkolna	TAK	TAK
Rumiankowa	TAK	TAK
Słoneczna	TAK	TAK
Sokołów	TAK	NIE
Sportowa	TAK	TAK
Szkolna	TAK	TAK
Targowa	TAK	TAK
Tenisowa	TAK	TAK
Tuliszkowska	TAK	TAK
Wiśniowa	TAK	TAK
Złotkowska	TAK	TAK
Żurawin	TAK	TAK

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta w Rychwale

Jak wynika z tabeli gmina Rychwał jest wyposażona w sieć wodociągową we wszystkich miejscowościach. W przypadku sieci kanalizacyjnej skanalizowane tylko miasto Rychwał, obszary wiejskie nie zostały skanalizowane. W dalszej eksploatacji sieci kanalizacyjnej, wskazany jest dalszy rozwój tego typu infrastruktury.

4.3. Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie gminy Rychwał gospodarstwa domowe korzystają z indywidualnych źródeł ciepła opalanych w znacznej mierze węglem, drewnem oraz olejem opałowym. Ponadto na terenie gminy zlokalizowane są kotłownie lokalne, które dostarczają ciepło do obiektów użyteczności publicznej.

4.4. Sieć gazowa

Na terenie gminy brak sieci gazowej i jego dystrybucji, jednak istnieją plany na rozwój tego typu infrastruktury. W latach 2020-2023 Polska Spółka Gazownictwa planuje realizację

inwestycji związanej z budową sieci gazowej zgodnie z przedstawionym poniżej schematem, w pierwszej kolejności powstać ma sieć główna, a dopiero w kolejnych latach powstawać będą sieci służące mieszkańcom.

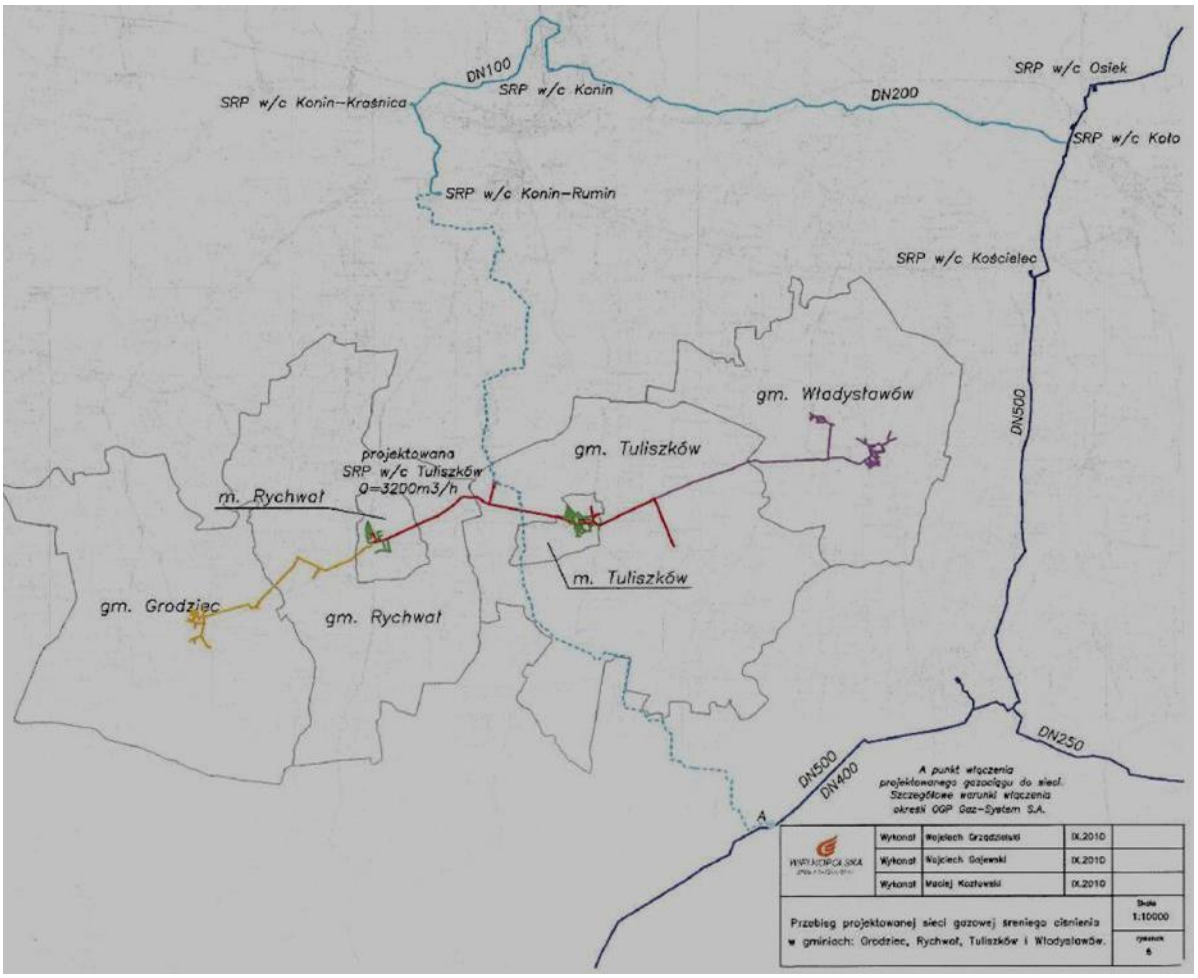

Legenda:

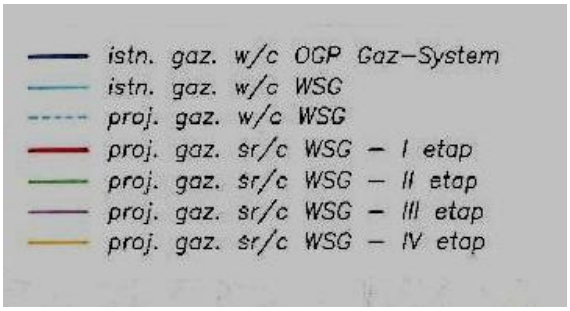

Rysunek 6.Planowany przebieg sieci infrastruktury gazowej na terenie gminy Rychwał
Źródło: dane Urząd Gminy i Miasta w Rychwale

4.5. TRANSPORT I KOMUNIKACJA

Gmina Rychwał posiada rozbudowaną sieć dróg, którą tworzą drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne. Przez gminę przebiegają następujące drogi, będące w administracji:

- Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad – o długości na terenie gminy i miasta wynosi 13,592 km (Miasto – 4,400 km oraz Gmina – 9,192 km)
    - droga nr 25 relacji Konin – Kalisz – Ostrów;
- Wielkopolskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Poznaniu – o długości na terenie gminy i miasta wyniosą 9,438 km (Miasto – 3,173 km, Gmina – 6,310 km)
    - droga nr 443 relacji Jarocin – Rychwał – Tuliszków;
- Zarządu Dróg Powiatowych w Koninie – łączna długość dróg na terenie gminy i miasta wyniosą 47,400 km (Miasto – 11,157 km, Gmina 36,243 km)
    - droga nr 2900P relacji (Pyzdry) – granica powiatu słupeckiego – Myszaków – Łukom – Bukowe – Augustynów – Drzewce – Nowa Wieś – Trąbczyn – Podbiel – granica powiatu konińskiego – (Sporne);
    - droga nr 3240P relacji DK25 – Stare Miasto – Rozalin – Grodziec – DW443;
    - droga nr 3241P relacji Święcia – Dąbroszyn;
    - droga nr 3242P relacji Święcia – Główiew;
    - droga nr 3243P relacji Kuchary Borowe – Grabienice;
    - droga nr 3249P relacji Złotkowy – Grochowy;
    - droga nr 3248P relacji Lubiny – Gliny;
- Drogi gminne – zlokalizowane na terenie gminy Rychwał.

Ponadto na terenie gminy Rychwał istnieje rozbudowa sieć dróg gminnych (109 km), łączących okoliczne miejscowości. Drogi są głównie asfaltowe. Stan drogi krajowej i wojewódzkiej jest dobry, natomiast niektóre drogi powiatowe wymagają remontu nawierzchni. Sieć dróg w gminie Rychwał przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek 7. Mapa sieci drogowej na terenie gminy Rychwał
Źródło: powiat.konin.pl

Korzystne położenie lokalizacyjne sprawia, że w odległości 13 km w miejscowości Modła Królewska znajduje się węzeł umożliwiający wjazd na Autostradę A2, co znacznie ułatwia podróżowanie między miejscowościami oraz stwarza dogodne warunki dla rozwoju pozarolniczych gałęzi gospodarki, szczególnie na terenach usytuowanych wzdłuż drogi krajowej i drogi wojewódzkiej.

Z badań natężenia ruchu na drogach wynika, że ilość pojazdów na najdłuższych odcinkach dróg w 2015 roku w stosunku do roku 2010 zwiększyła się, co jest spowodowane zwiększeniem się natężenia ruchu pojazdów na drogach.

Tabela 16. Natężenie ruchu na drodze krajowej i wojewódzkiej w 2010 i 2015 rok

Badany odcinek	2010	2015
Droga kraj. nr 25 Modła - Rychwał	8 996	9 240
Droga kraj. nr 25 Rychwał – Stawiszyn	7 061	7 062
Droga woj. nr 443 Białobłoty - Rychwał	4 073	4 673
Droga woj. nr 443 Rychwał - Tuliszków	1 690	1 891

Źródło: GDDKiA 2010 i 2015

Zwiększanie się natężenia ruchu na drogach powoduje, że ich stan techniczny ciągle ulega degradacji i wymaga ciągłych napraw oraz budowy nowych dróg.

Ścieżki pieszo-rowerowe

Na terenie gminy istnieją trasy dla rowerzystów. Wzdłuż drogi krajowej, na wysokości zabudowy mieszkaniowej, znajduje się ścieżka dla pieszych i rowerzystów o nawierzchni utwardzonej na odcinku w m. Rychwał od ul. Milewo do ul. Żurawin. Trasa rowerowa przebiega również na odcinku od drogi krajowej nr 25 do Dąbroszyna. Sieć chodników jest rozbudowana na terenie całego Rychwała oraz we wsiach: Grabowa, Siąszyce Trzecie, Grochowy, Złotkowy, Kuchary Kościelne, Dąbroszyn, Rozalin, Franki, Biała Panieńska i w Siąszycach przy DK 25.

Przez teren gminy przebiega szlak rowerowy – „Rowerowa Szóstka" o długości 96,9 km oznaczona na poniższej mapie kolorem czerwonym. Trasa szlaku wiedzie przez miejscowości: Stare Miasto – Tuliszków – Rychwał – Grodziec – Rzgów – Golina – Stare Miasto.

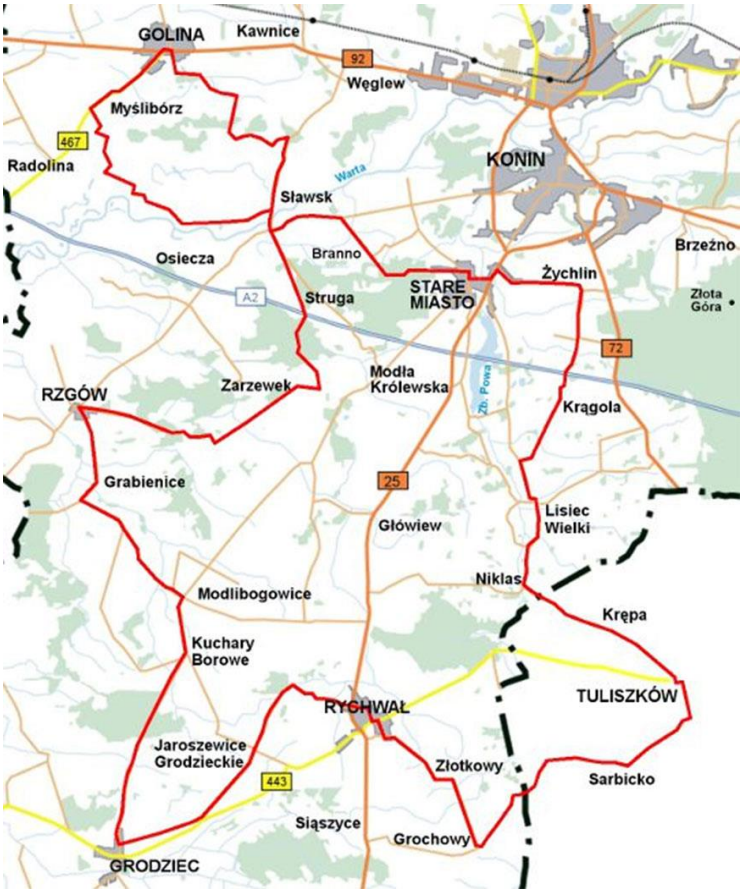

Rysunek 8. Trasu szlaku pieszo-rowerowego na terenie gminy Rychwał
Źródło: www.rychwal.pl

Ponadto przez teren gminy przebiega „Bursztynowy Szlak Rowerowy” – trasa turystyczna, długodystansowa, oznaczona zgodnie ze standardami PTTK kolorem zielonym oraz szlak rowerowy „Wielka Pętla Puszczy Pyzderskiej”.

Kolej na terenie gminy

Przez gminę Rychwał nie przebiega żadna sieć kolejowa. Najbliższa stacja kolejowa zlokalizowana jest w Koninie oddalonym o ok. 20 km.

Komunikacja miejska

Komunikację autobusową zapewnia przewoźnik PKS Konin, realizując połączenia do takich miejscowości, jak: Biała Panieńska, Częstochowa, Gliny, Grochowy, Grodziec, Janów, Jarocin, Kalisz, Katowice, Konin, Krotoszyn, Królików, Milicz, Wieluń, Wrocław, Złotkowy.

Kursy rozpoczynają się od godziny 5:20, a ostatnie z nich odbywają się około godziny 22:00.

4.6. TELEKOMUNIKACJA

Na terenie gminy istnieje dostęp do usług telekomunikacyjnych. Mieszkańcy mają możliwość przyłączy telefonii stacjonarnej, a także mogą korzystać z telefonii komórkowej. W przypadku telekomunikacji bezprzewodowej, zasięg na danym obszarze zależy od operatora sieci.

Na terenie gminy dostęp do Internetu nie jest w żaden sposób ograniczony. Można korzystać z Internetu przewodowego, jak i bezprzewodowego. Telefonia przewodowa działa na trzech centralach: Rychwał, Siąszyce i Modlibogowice. Połączenia stanowią kable światłowodowe.

4.7. OCHRONA ZDROWIA

Na ternie gminy Rychwał mieszkańcy mogą skorzystać z podstawowej opieki medycznej w Ośrodku Zdrowia ul. Konińska 13 w Rychwale wraz z poradnią stomatologiczną i ginekologiczną. W Rychwale działa także Specjalistyczna Przychodnia „MELVITA” oferująca usługi z zakresu fizjoterapii i rehabilitacji.

Ponadto mieszkańcy mogą skorzystać z ogólnodostępnych aptek zlokalizowanych na terenie gminy Rychwał, są to:

- Apteka Agata Nowaczyk-Świątek,
- Apteka „Pod złotą wagą”.

4.8. DZIEDZICTWO KULTUROWE I ZABYTKI

Większość obiektów zabytkowych na terenie gminy pochodzi z XIX wieku. Do najstarszych zaliczono:

- miasto Rychwał – układ urbanistyczny z II poł. XIV w. i pocz. XV w., zespół kościoła parafialnego p.w. św. Trójcy z XV w.;
- Kuchary Kościelne – zespół kościoła parafialnego p.w. Wszystkich Świętych, z XVIII w.

Na terenie gminy Rychwał znajdują się ciekawe zabytki, wśród których możemy wyróżnić obiekty wymienione poniżej, które ujęte są w gminnej i wojewódzkiej ewidencji zabytków:

- **DĄBROSZYN**
    - KOŚCIÓŁ FIL. P.W. ŚW. ROCHA, mur., 1925-1926;
    - ZESPÓŁ DWORSKI, wł. UG: Rej. Zab.: 241/Wlkp/A z dn. 1.08.2005:

    a. dwór, mur., 1 poł. XIX, (decyzja z dnia 12.09.1969 r.),

    b. oficyna, ob. szkoła, mur., 1 poł. XIX, odbud. 1990,

    c. brama, mur., 1 poł. XIX,

    d. park krajobrazowy, 1 poł. XIX;

    - ZESPÓŁ FOLWARCZNY:

    a. obora, mur., k. XIX,

    b. wozownia, ob. dom nr 45, mur., k. XIX,

    c. ośmiorak, ob. dom nr 36, mur., ok. 1916;
- **GLINY**
    - DOM NR 24, glin.-mur., k. XIX w.;
- **GRABOWA**
    - DWÓR, mur., 3 ćw. XIX.;
    - DOM NR 15, mur., pocz. XX w.;

- **GROCHOWY**
    - ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PAR. P.W. ŚW. DOROTY: Rej.Zab.: 347/Wlkp/A z dn. 19.06. 2006 r.

a. kościół, mur., 1908-1912;

b. cmentarz przykościelny, 1 poł. XVI, nieczynny;

c. brama i ogrodzenie cmentarza przykościelnego, mur.-żel., pocz. XX.;

- CMENTARZ RZYMSKOKATOLICKI, 1 poł. XIX, Rej.Zab.: 515/256 z dn. 13.06.1995 r.;
- DOM NR 41, mur., 134;

- **KUCHARY BOROWE**
    - ZAGRODA NR 42, wł. Józef Bocianowski:

a. dom, drewn., ok. 1900,

b. stodoła, drewn., ok. 1900;

- **KUCHARY KOŚCIELNE**
    - ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PAR. P.W. WSZYSTKICH ŚWIĘTYCH:

a. kościół, drewn., 1795, restaur. 1912, Rej.Zab.: 138/733 z dn. 12.09.1969,

b. dzwonnica, drewn., XVIII/XIX, remont. 1978,

c. plebania, mur., 1928,

d. ogrodzenie z bramą, mur.-żel., XIX/XX w.;

- CMENTARZ RZYMSKOKATOLICKI, 1 poł. XIX, Rej.Zab.: 514/255 z dn. 13.06.1995 r.;

- **RYCHWAŁ**
    - UKŁAD URBANISTYCZNY, XIV-XIX (lokacja 2 poł. XIV lub pocz. XV), Rej.Zab.: 466/207 z dn. 31.12.1991;
    - ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PAR. P.W. ŚW. TRÓJCY:

a. kościół, mur., 1476, przebud. 1574, 1790-1800, 1874, Rej.Zab.: 139/734 z dn. 12.09.1969

b. dzwonnica, mur., 1914,

c. plebania, mur., ok. 1930,

d. ogrodzenie, mur.-żel., XIX/XX w.,

e. organistówka, ul. Kościelna 2, glin.-mur., k. XIX.;

- CMENTARZ PAR. RZYMSKOKATOLICKI, ul. Konińska, 1 poł. XIX., Rej.Zab.: 513/254 z dn. 13.06.1995 r.;
- OGRODZENIE Z BRAMĄ CMENTARZA RZYMSKOKATOLICKIEGO, mur.-żel. 2 poł. XIX w.;
- CMENTARZ ŻYDOWSKI, ul. Żurawin;
- ZESPÓŁ DWORSKI:

a. relikty starego dworu na wyspie, mur., XVII, Rej.Zab.: 238/1699 z dn. 4.04.1975,

b. oficyna, ob. dom, ul. Kaliska 7, mur., ok. 1912,

c. młyn, ul. Kaliska 14, mur., ok. 1921,

d. park krajobrazowy, poł. XIX;

- ul. Konińska

DOM NR 6, mur., 1853,

DOM NR 7, mur., 2 poł. XIX;

DOM NR 20, mur., pocz. XX;

DOM NR 22, mur., pocz. XX;

DOM NR 32, mur. k. XIX;

DOM NR 40, mur., 2 poł. XIX;

DOM NR 75, mur., pocz. XX;

- ul. Tuliszkowska

DOM NR 1, ob. biblioteka, mur., 2 poł. XIX, przebud. 2005,

DOM NR 11, mur., 1 ćw. XX,

DOM NR 40, mur., 1 ćw. XX,

DOM NR 42, mur., 1 ćw. XX,

DOM NR 44, mur., 1 ćw. XX;

- Plac Wolności

DOM NR 9, mur., 2 poł. XIX,

DOM NR 10, mur., 1 ćw. XX,

DOM NR 19, mur., 2 poł. XIX,

WIATRAK KOŹLAK, ul. Konińska, drewn., ok. poł. XIX,

- **SIĄSZYCE**
  - KAPLICZKA, mur., ok. poł. XX;

- **ŚWIĘCIA**
    - CMENTARZ EWANGELICKI, 1 poł. XIX, nieczynny;
- **WOLA RYCHWALSKA**
    - DOM NR 7, drewn., 2 poł. XIX;
    - DOM NR 13, drewn., pocz. XX;
    - DOM NR 23, drewn.-glin., ok. 1920;
    - DOM NR 24, drewn.-glin., pocz. XIX.

Obiekty te chronione są przez odpowiednie uchwały, dlatego też wszelkie prace związane z tymi budynkami czy też w ich najbliższym otoczeniu wymagają uzgodnień z konserwatorem zabytków.

4.9. BADANIE ANKIETOWE

Wyniki badania wykazały, że na terenach wspomnianych w sferze społecznej i gospodarczej występują następujące problemy przestrzenno-funkcjonalne: niewystarczająca infrastruktura gazowa, niewystarczająca ilość ścieżek rowerowych, niska estetyka otoczenia, zdewastowane, opuszczone tereny, zły stan infrastruktury około drogowej. Mieszkańcy wskazywali również na: zły stan nawierzchni dróg, słabo rozwiniętą bazę turystyczno-wypoczynkową, niewystarczającą infrastrukturę sportową, zły stan zabytków i niewystarczającą infrastrukturę kanalizacyjną. Ankietowani rzadziej wymieniali: niski poziom poczucia bezpieczeństwa, niewystarczającą infrastrukturę kulturalno-rekreacyjną i wodociągową oraz słaby rozwój usług i handlu. Problemy przestrzenno-funkcjonalne przedstawia wykres poniżej.

Wykres 15. Problemy przestrzenno-funkcjonalne w Rychwale
Źródło: opracowanie własne

Zdaniem mieszkańców gminy Rychwał w Rozalinie występują następujące problemy przestrzenno-funkcjonalne: niewystarczająca infrastruktura gazowa, niska estetyka otoczenia, zły stan infrastruktury około drogowej, niewystarczająca infrastruktura sportowa. Mieszkańcy wskazywali także na: zdewastowane, opuszczone tereny, niewystarczającą infrastrukturę kulturalno-rekreacyjną, niewystarczającą ilość ścieżek rowerowych, zły stan nawierzchni dróg i słabo rozwiniętą bazę turystyczno-wypoczynkową. Pojedyncze odpowiedzi wskazywały na niewystarczającą infrastrukturę kanalizacyjną i niski poziom poczucia bezpieczeństwa. Problemy przestrzenno-funkcjonalne przedstawia wykres poniżej.

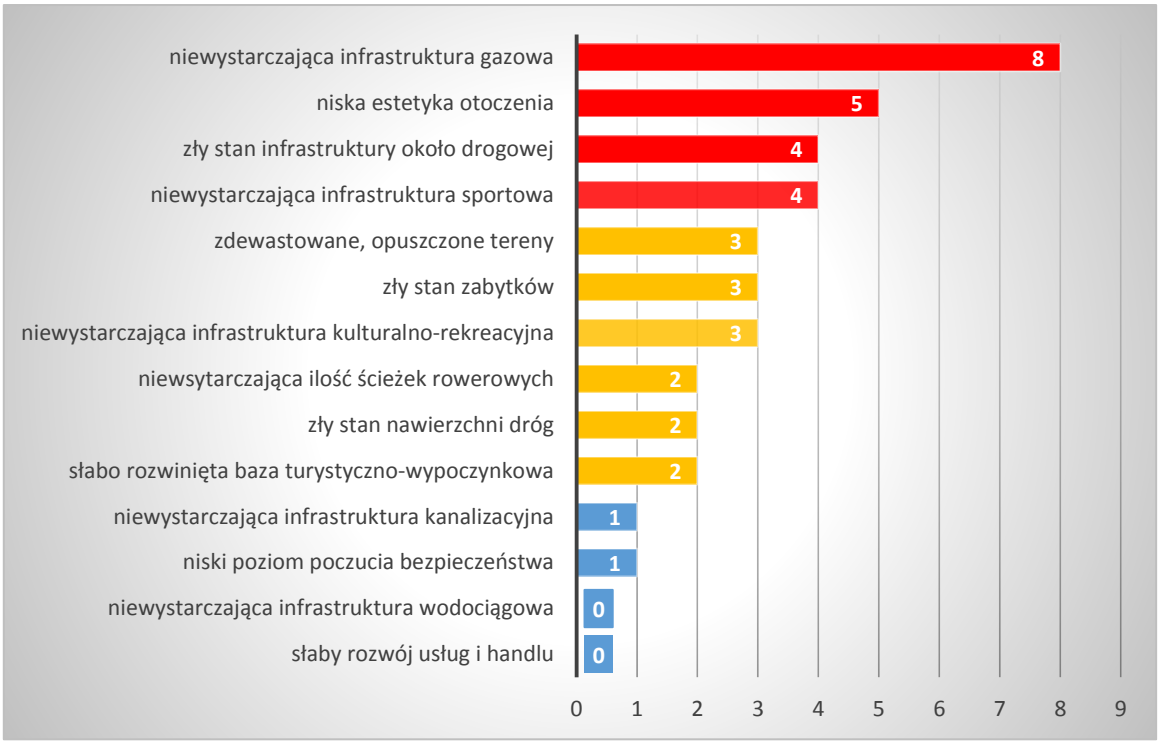

Wykres 16. Problemy przestrzenno-funkcjonalne w Rozalinie
Źródło: opracowanie własne

4.10. PODSUMOWANIE

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej zdiagnozowano następujące problemy:

- zużycie wody w ciągu roku przez jednego mieszkańca kształtuje się na poziomie 32,4 m^3 i wzrasta od roku 2013;
- 92,6% ogółu ludności korzysta z instalacji wodociągowej, co wskazuje na braki w wyposażeniu w infrastrukturę wodociągową;
- 23,7 % ogółu ludności korzysta z instalacji kanalizacyjnej – skanalizowane jest w głównej mierze miasto Rychwał, obszary wiejskie nie zostały skanalizowane, co ma wpływ na stan gospodarki wodno-glebowej na terenie gminy;
- na terenie gminy Rychwał nie ma sieci gazowej i dystrybucja gazu nie jest prowadzona;
- w wyniku ciągłego wzrostu natężenia ruchu na drogach, ich stan techniczny ulega degradacji i wymaga ciągłych napraw;
- wyniki badania ankietowego wykazały, że na terenach wspomnianych w sferze społecznej i gospodarczej występują następujące problemy przestrzenno-funkcjonalne: niewystarczająca infrastruktura gazowa, niewystarczająca ilość ścieżek rowerowych, niska estetyka otoczenia, zdewastowane, opuszczone tereny, zły stan infrastruktury około drogowej, zły stan nawierzchni dróg, słabo rozwinięta baza turystyczno-wypoczynkowa, niewystarczająca infrastruktura sportowa, zły stan zabytków i niewystarczająca infrastruktura kanalizacyjna. Ankietowani rzadziej wymieniali: niski poziom poczucia bezpieczeństwa, niewystarczającą infrastrukturę kulturalno-rekreacyjną i wodociągową oraz słaby rozwój usług i handlu;
- w Rozalinie występują następujące problemy przestrzenno-funkcjonalne: niewystarczająca infrastruktura gazowa, niska estetyka otoczenia, zły stan infrastruktury około drogowej, niewystarczająca infrastruktura sportowa. Mieszkańcy wskazywali także na: zdewastowane, opuszczone tereny, niewystarczającą infrastrukturę kulturalno-rekreacyjną, niewystarczającą ilość ścieżek rowerowych, zły stan nawierzchni dróg i słabo rozwiniętą bazę turystyczno-wypoczynkową.

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej zdiagnozowano następujące potencjały:

- gmina Rychwał objęta jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego;
- gmina w swojej ofercie posiada tereny inwestycyjne i nieruchomości przeznaczone pod budownictwo jednorodzinne, pod aktywizację gospodarczą, pod zabudowę wielorodzinną, zabudowę siedliskową, usługi komercyjne;
- skanalizowanie miasta Rychwał w 83,8% wskazuje na duży potencjał w uporządkowaniu gospodarki ściekowej na terenie miasta;
- występowanie planów i podjęcie działań w zakresie lokalizacji na terenie gminy infrastruktury gazowej;
- gmina Rychwał posiada rozbudowaną sieć dróg, którą tworzą drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne;
- lokalizacja gminy w bliskiej odległości w stosunku do autostrady A2;
- zorganizowana infrastruktura pieszo-rowerowa na terenie gminy;
- na terenie gminy istnieje dostęp do usług telekomunikacyjnych – możliwość przyłączy telefonii stacjonarnej i korzystanie z telefonii komórkowej;
- na terenie gminy dostęp do Internetu nie jest w żaden sposób ograniczony;

5. SFERA TECHNICZNA

5.1. MIESZKALNICTWO

W roku 2015 według danych gminy Rychwał znajdowało się 2182 budynków. Budynki te podzielono na te, które zostały wybudowane w poszczególnych latach na terenie danego sołectwa oraz w mieście Rychwał. Liczbę budynków wybudowanych w danych latach w sołectwach gminy Rychwał przedstawia poniższa tabela.

Tabela 17. Struktura wieku budynków w gminie Rychwał

Sołectwo	Data powstania budynku								Łączna liczba budynków
	Przed 1918	1918-1944	1945-1970	1971-1978	1979-1988	1989-2002	2003-2013	2013-2015	
Biała Panieńska	0	10	8	17	14	8	6	2	65
Broniki	0	0	14	1	1	3	1	1	21
Czyżew	0	11	16	6	10	5	5	1	54
Dąbroszyn	4	8	58	22	25	8	7	6	138
Franki	2	1	3	2	1	1	1	4	15
Gliny	0	8	8	15	12	6	7	3	59
Lubiny	2	2	17	1	2	3	3	6	36
Grabowa	1	2	3	19	8	4	1	4	42
Grochowy	1	22	41	15	36	23	5	4	147
Jaroszewice Grodzieckie	0	4	12	7	23	25	17	4	92
Jaroszewice Rychwalskie	1	9	25	15	18	12	7	3	90
Kuchary Borowe	0	0	18	10	14	18	4	3	67
Kuchary Kościelne	0	0	10	3	7	14	5	6	45
Modlibogowice	0	14	10	7	18	2	2	4	57
Rozalin	0	6	18	12	6	8	4	0	54
Rybie	2	9	2	5	13	10	6	3	50
Siąszyce	0	11	12	16	26	13	5	2	85
Siąszyce Trzecie	1	7	25	11	11	5	3	0	63
Święcia	0	4	22	11	4	7	5	1	54
Wardężyn	0	8	14	9	6	3	2	0	42
Wola Rychwalska	4	8	9	1	2	4	10	5	43
Złotkowy	4	11	11	14	12	3	1	3	59
Zosinki	4	3	10	15	12	25	4	3	76
SUMA	**26**	**158**	**366**	**234**	**281**	**210**	**111**	**68**	**1454**
Rychwał	**10**	**27**	**119**	**125**	**195**	**100**	**115**	**41**	**732**

Źródło: Urząd Gminy i Miasta w Rychwale

Na terenie poszczególnych sołectw w gminie Rychwał, według danych Gminy znajduje się 1454 budynków. Najwięcej z nich znajduje się w sołectwie Grochowy (147). Najwięcej budynków zostało wybudowanych w latach 1945-1970. Zważywszy na ogólnodostępne normy budynków wybudowanych w tych latach wskazana jest modernizacja tych obiektów. Najmniejszą ilość stanowią budynki wybudowane przed rokiem 1918.

W samym mieście Rychwał struktura wieku budynków przedstawia się następująco:

Tabela 18. Wykaz budynków na terenie miasta Rychwał (stan na 2016 rok)

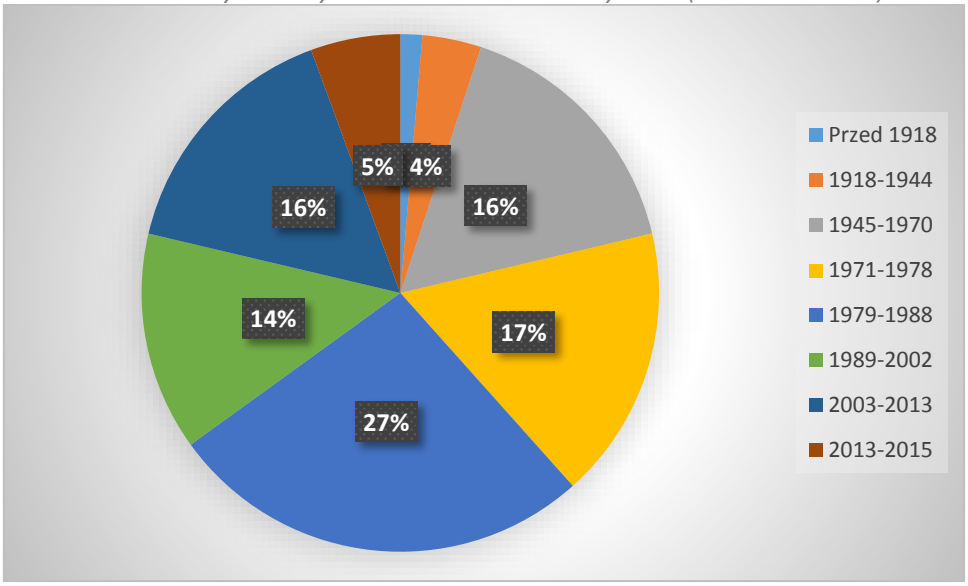

Źródło: Urząd Gminy i Miasta w Rychwale

Liczba budynków w mieście Rychwał wynosi łącznie 732. W mieście Rychwał najwięcej budynków powstało w latach 1979-1988 (27%). Najwięcej budynków w tych latach wybudowano przy ulicach: Grabowska, Konińska, Kwiatowa, Okólna. Duża liczba budynków powstała także w latach 1971-1978 (17%), najwięcej budynków jest zlokalizowanych przy ulicach: Konińska, Grodziecka, Żurawin oraz w latach 1945-1970 oraz 2003-2013 (16%). Co wskazuje na to, że zabudowa na terenie miasta Rychwał nie jest zbyt stara.

Zasoby mieszkaniowe gminy Rychwał wg danych z 2015 roku wynoszą odpowiednio: 2120 mieszkań, 9967 izb, 222825 m^2 powierzchni użytkowej mieszkań. W mieście zlokalizowanych jest 678 natomiast na wsi 1442. Według danych przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania na terenie gminy Rychwał wynosi 105 m^2.

Zasoby te na przestrzeni lat przedstawia poniższy wykres.

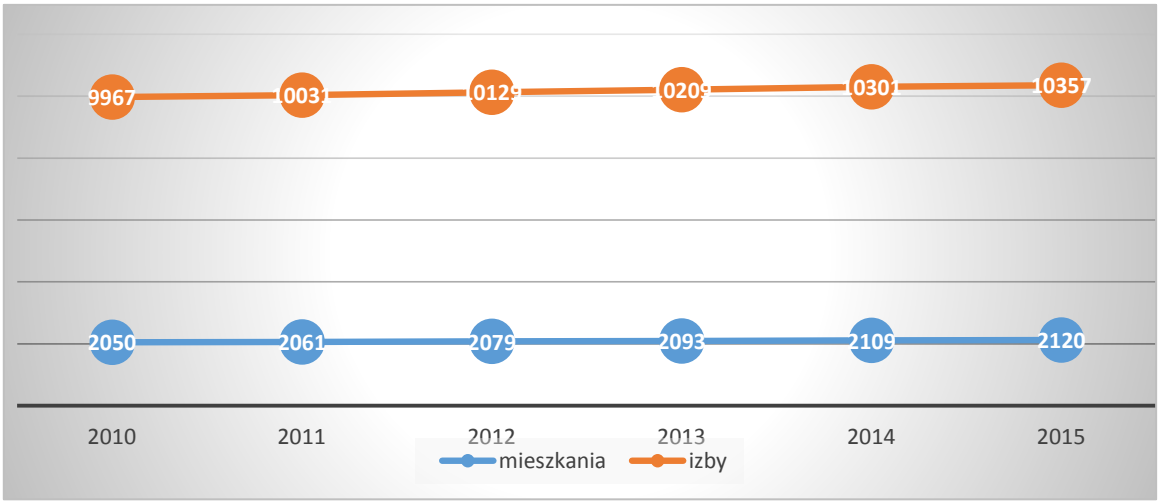

Wykres 17. Zasoby mieszkaniowe gminy Rychwał
Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych GUS*

Na terenie gminy Rychwał nie występują wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe, jednak gmina jest w posiadaniu budynków mieszkalnych stanowiących w części zabudowę wielorodzinną. Do zabudowy komunalnej należą następujące obiekty:

- budynek mieszkalny jednorodzinny w Rychwale, ul. Tuliszkowska 1,
- budynek mieszkalny jednorodzinny w Kucharach Borowych dz.181/2,
- budynek o dwóch mieszkaniach w Rychwale, ul. Żurawin 15,
- budynek mieszkalny jednorodzinny w Rychwale, Plac Wolności 21,
- budynek mieszkalny jednorodzinny w Rychwale, Plac Wolności 3,
- Dom Nauczyciela w Rychwale, ul. Konińska 46b.

Na terenie gminy dominuje zabudowa pasmowa, skupiona głównie przy głównych drogach na terenie gminy, dominująca jest zagrodowa zabudowa jednorodzinna wraz z budynkami gospodarczymi. Natomiast na terenie miasta jest to zabudowa zwarta i wolnostojąca z budynkami o dachach płaskich i spadzistych w przeważającej części jednokondygnacyjnych.

Na terenie gminy 1988 mieszkań wyposażonych jest w wodociąg, 1867 w ustęp spłukiwany, 1782 w łazienkę, 1485 w centralne ogrzewanie. Wynika z tego, że 96,5% mieszkań w mieście i 92,5% mieszkań na wsi (stan niezmienny od 2014 roku) wyposażonych jest w wodociąg.

Wyposażenie budynków sieć kanalizacyjną w mieście ciągle się rozwija, natomiast na wsi wynosi 0. Na obszarach wiejskich budynki wyposażone się w zbiorniki bezodpływowe lub przydomowe oczyszczalnie ścieków.

5.2. BUDYNKI UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ ORAZ INFRASTRUKTURA SPORTOWO-REKREACYJNA

Na terenie gminy Rychwał zlokalizowane są następujące budynki użyteczności publicznej będące w posiadaniu gminnym:

- Urząd Gminy i Miasta w Rychwale,
- Szkoła Filialna w Siąszycach,
- Hala widowiskowo-sportowa w Rychwale,
- Zespół Szkół w Rychwale,
- Przedszkole Samorządowe „Plastuś" w Rychwale,
- Szkoła Podstawowa w Białej Panieńskiej,
- Szkoła Podstawowa w Dąbroszynie,
- Szkoła Podstawowa w Grochowach,
- Szkoła Podstawowa w Jaroszewicach Grodzieckich,
- Szkoła Podstawowa w Kucharach Kościelnych,
- Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Rychwale Sp. z o.o.,
- Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Rychwale,
- Dom Kultury w Modlibogowicach,
- Dom Kultury w Jaroszewicach Rychwalskich,
- Dom Kultury w Wardężynie,
- Dom Kultury na Rybiu,
- Dom Kultury w Złotkowach.

Stan techniczny budynków jest dobry i nie wymagają modernizacji. Głównym źródłem pozyskiwania energii cieplnej przez te budynki to gaz płynny, olej opałowy i węgiel, drewno, energia odnawialna.

Na terenie gminy zlokalizowane są boiska i place zabaw dla dzieci. Przy Zespole Szkół przy ulicy Sportowej 11 w Rychwale zlokalizowane jest boisko Orlik 2012, przy ul. Sportowej

zlokalizowany jest także stadion miejski przystosowany przystosowane do uprawiania różnych dyscyplin sportu. W Rychwale zlokalizowany jest też park miejski z placem zabaw.

W Rozalinie znajduje się budynek po szkole (wybudowana w 1910 roku), która została zamknięta w 2012 roku ze względu na wysokie koszty utrzymania i niską frekwencję dzieci. W związku z tym w gminie istnieje miejsce, w którym można zorganizować Środowiskowy Dom Samopomocy, o którym była mowa w sferze społecznej. Budynek należy zmodernizować, a jego wykorzystanie przyczyni się zarówno do poprawy warunków życia mieszkańców, poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych, jak i wpłynie także na sferę techniczną.

5.3. ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII

Energia ze źródeł odnawialnych na terenie gminy Rychwał obejmuje przede wszystkim energię słońca i wiatru. Gmina Rychwał zamontowała 25 instalacji fotowoltaicznych na potrzeby gospodarstw domowych mieszkańców. Właściciele prywatni na swoich nieruchomościach zamontowali także kolektory słoneczne, które energię słońca wykorzystują do przygotowania ciepłej wody użytkowej. Na obiektach będących w administrowaniu gminy lub jej jednostek zlokalizowano kolektory słoneczne służące podgrzewaniu wody (na budynku Przedszkola Samorządowego „Plastuś" (moc 3,7 kW)), energia pozyskiwana jest także z paneli fotowoltaicznych zlokalizowanych na budynku Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej (moc 4,5 kW) oraz na terenie oczyszczalni ścieków przy ul. Żurawin (moc 40 kW). Ponadto na terenie gminy zlokalizowane są elektrownie wiatrowe – jedna w miejscowości Biała Panieńska o mocy 800 kW oraz dwie elektrownie wiatrowe o mocy 800 kW każda w miejscowości Dąbroszyn. Istnieją plany na lokalizację 6 turbin wiatrowych na terenie gminy. Wymienione przykłady wskazują na duże zainteresowanie odnawialnymi źródłami energii na terenie gminy.

5.4. BADANIE ANKIETOWE

Wyniki badania wykazały, że na terenie miasta Rychwał w największym stopniu występują następujące problemy w sferze technicznej: niewystarczająca ilość inwestycji w odnawialne źródła energii, zły stan estetyczny otoczenia, zły stan infrastruktury wokół

budynków publicznych i zbyt mała ilość mieszkań socjalnych. Kolejnymi problemami są: zbyt mała ilość mieszkań i zły stan budynków mieszkalnych. Mieszkańcy zwracają też uwagę na niewystarczający dostęp do nowoczesnych technologii informacyjnych. Problemy techniczne przedstawia wykres poniżej.

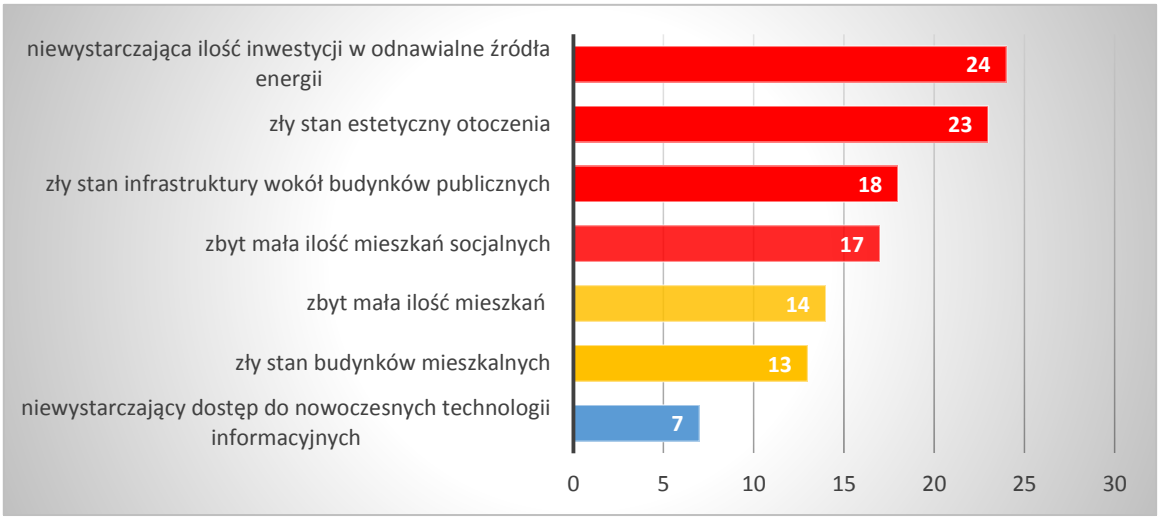

Wykres 18. Problemy techniczne w Rychwale
Źródło: opracowanie własne

Wyniki badania wykazały, że w Rozalinie w największym stopniu występują następujące problemy w sferze technicznej: niewystarczająca ilość inwestycji w odnawialne źródła energii i zły stan infrastruktury wokół budynków publicznych. Kolejnymi problemami są: zły stan estetyczny otoczenia, zbyt mała ilość mieszkań socjalnych, zbyt mała ilość mieszkań i niewystarczający dostęp do nowoczesnych technologii informacyjnych. Problemy techniczne przedstawia wykres poniżej.

Wykres 19. Problemy techniczne w Rozalinie
Źródło: opracowanie własne

5.5.PODSUMOWANIE

W sferze technicznej zdiagnozowano następujące problemy:

- najwięcej budynków powstało w latach 1945-1970 i wymagają one modernizacji;
- wyniki badania ankietowego wykazały, że na terenie Rychwała w największym stopniu występują następujące problemy w sferze technicznej: niewystarczająca ilość inwestycji w odnawialne źródła energii, zły stan estetyczny otoczenia wokół budynków, zły stan infrastruktury wokół budynków publicznych i zbyt mała ilość mieszkań socjalnych. Kolejnymi problemami są: zbyt mała ilość mieszkań i zły stan budynków mieszkalnych. Mieszkańcy zwracają też uwagę na niewystarczający dostęp do nowoczesnych technologii informacyjnych;
- w Rozalinie w największym stopniu występują następujące problemy w sferze technicznej: niewystarczająca ilość inwestycji w odnawialne źródła energii i zły stan infrastruktury wokół budynków publicznych. Kolejnymi problemami są: zły stan estetyczny otoczenia, zbyt mała ilość mieszkań socjalnych, zbyt mała ilość mieszkań i niewystarczający dostęp do nowoczesnych technologii informacyjnych.

W sferze technicznej zdiagnozowano następujące potencjały:

- na terenie gminy zlokalizowane są elektrownie wiatrowe oraz istnieją plany na ich dalszą lokalizację;
- na budynkach użyteczności publicznej zlokalizowane są kolektory słoneczne oraz instalacje fotowoltaiczne jako źródło pozyskania energii z alternatywnych źródeł;
- na terenie gminy infrastruktura sportowa jest rozwinięta.

6. SFERA ŚRODOWISKOWA

6.1. PODZIAŁ POWIERZCHNI GEODEZYJNEJ GMINY WEDŁUG KIERUNKÓW WYKORZYSTANIA

Na terenie gminy Rychwał dominującą funkcją jest rolnictwo, potwierdzają to kierunki wykorzystania terenu w gminie przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 19. Skład powierzchni gminy Rychwał

Skład obszaru:	Rok 2014					
	Powierzchnia [ha]	Udział procentowy w ogólnej powierzchni gminy:	Powierzchnia [ha]	Udział procentowy w ogólnej powierzchni miasto:	Powierzchnia [ha]	Udział procentowy w ogólnej powierzchni obszar wiejski:
	Gmina		Miasto		Obszar wiejski	
Użytki rolne	9 533	80,85%	860	88,66%	8 673	80,17%
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	1 798	15,25%	6	0,62%	1 792	16,56%
Grunty pod wodami	14	0,12%	3	0,31%	11	0,10%
Grunty zabudowane i zurbanizowane	356	3,02%	96	9,89%	260	2,40%
Nieużytki	81	0,69%	5	0,52%	76	0,70%
Tereny różne	1	0,01%	0	0,00%	1	0,01%
Użytki ekologiczne	7	0,06%	0	0,00%	7	0,06%
Ogółem	11 790	100,00%	970	100,00%	10 820	100,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ponad 80% powierzchni gminy, która wynosi 11 790 ha, zajmują użytki rolne. Dominują one także w strukturze użytkowania powierzchni ziemi na terenie miasta, bowiem ich udział wynosi 88,66%. Sieć hydrograficzna na terenie gminy jest słabo rozwinięta stąd grunty pod wodami zajmują niewielką powierzchnię równą 14 ha. Grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują 356 ha, czyli 3,02% ogólnej powierzchni gminy. Na terenie miasta grunty zabudowane i zurbanizowane stanowią drugie miejsce pod względem zajmowanej powierzchni, która wynosi 96 ha, czyli 9,89%. Na terenie gminy zlokalizowane są kompleksy leśne, których powierzchnia wraz z terenami zadrzewionymi i zakrzewionymi wynosi 1 798 ha (15,25%). Na terenie gminy obserwuje się dość dużą powierzchnię nieużytków równą 81 ha. Na terenie gminy występują użytki ekologiczne i tereny różne, jednakże ich udział w ogólnej powierzchni gminy jest niewielki i stanowi znikomy odsetek.

6.2. Środowisko przyrodnicze i warunki klimatyczne

Według regionalizacji klimatycznej R. Gumińskiego teren gminy Rychwał należy do dzielnicy klimatycznej VII – środkowej. Klimat tej dzielnicy charakteryzuje:

- roczna suma opadów w wysokości 500 – 550 mm;
- liczba dni bezchmurnych – 110;
- średnia temperatura lipca wynosi 18,2°C, natomiast stycznia -2,8°C;
- liczba dni z przymrozkami wynosi od 100 do 110;
- okres wegetacyjny trwa od 210 do 220 dni;
- dominacja wiatrów zachodnich.

Na terenie gminy brak jest obszarowych form ochrony przyrody. Decyzją Wojewody Poznańskiego ustanowiono 1 pomnik przyrody. Jest to pojedyncze drzewo – sosna pospolita rosnąca w miejscowości Rybie.

Pod względem oceny jakości powietrza gmina Rychwał należy do strefy wielkopolskiej. W ocenie jakości powietrza za rok 2015 na terenie strefy wielkopolskiej stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych dla B(a)P, pyłu PM2,5 oraz pyłu PM10 i zakwalifikowano ją do klasy C. Dla pozostałych substancji, czyli dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, kadmu, arsenu, niklu, ołowiu, benzenu, tlenku węgla, ozonu nie stwierdzono przekroczeń i w związku z tym strefę zaliczono do klasy A. Obecnie dla stref, w których stwierdzone zostało przekroczenie choćby jednego poziomu dopuszczalnego lub docelowego w odniesieniu do substancji podlegających ocenie jakości powietrza, sporządzony zostaje Program Ochrony Powietrza, którego celem jest osiągnięcie dopuszczalnych poziomów substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji. Obecnie obowiązujący Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej został przyjęty uchwałą NR XXXIX/769/13 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 listopada 2013 r. W dokumencie tym dla strefy wielkopolskiej szczególnej analizie poddano dwa zanieczyszczenia powietrza: pył zawieszony PM10 oraz benzo(a)piren. Na terenie gminy Rychwał odnotowano przekroczenia poziomów dopuszczalnych stężeń wyżej wymienionych zanieczyszczeń, w związku z tym gmina jest zobowiązana do realizacji działań naprawczych ujętych w szczegółowym harmonogramie rzeczowo-finansowym dla miast i gmin, w których wyznaczono obszary przekroczeń. Działania naprawcze polegają na obniżeniu emisji z indywidualnych systemów grzewczych w wyniku eliminacji niskosprawnych urządzeń na paliwa stałe (WpZSO) oraz

obniżeniu emisji poprzez zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną – działania termomodernizacyjne ograniczające straty ciepła (WpTMB). Wymagany efekt redukcji pyłu PM10 oraz B(a)P dla działania o kodzie WpZSO wynosi odpowiednio 47,41 Mg/rok i 25,5296 kg/rok, natomiast dla działania o kodzie WpTMB wymagany efekt redukcji pyłu PM10 wynosi 0,82 Mg/rok, a dla B(a)P – 0,0003 kg/rok. W 2015 r. Gmina Rychwał podjęła działanie naprawcze związane z redukcją emisji liniowej o nazwie „Poprawa stanu technicznego dróg istniejących w strefie wielkopolskiej – utwardzenie dróg lub poboczy w celu redukcji wtórnego unosu pyłu z drogi; modernizacja dróg", w ramach którego wykonane zostały nawierzchnie z betonu asfaltowego dróg gminnych zlokalizowanych w miejscowościach Zosinki, Franki, Wola Rychwalska, o łącznej długość 1,048 km.

Na terenie gminy Rychwał nie istnieje scentralizowana sieć dystrybucyjna ciepła. Na system ciepłowniczy gminy składają się lokalne kotłownie zlokalizowane na terenie całej gminy. Z badań ankietowych przeprowadzonych na potrzeby opracowania Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Rychwał wynikło, iż głównym nośnikiem ciepła jest węgiel. Ponadto do stosowanych nośników ciepła należy także drewno oraz olej opałowy. Ilość i jakość spalanych paliw ma decydujący wpływ na stan czystości powietrza w gminie. Problemem występującym na terenie gminy jest niska emisja, będąca efektem spalania niskiej jakości paliw stałych w niskosprawnych urządzeniach grzewczych. Problem niskiej emisji dotyczy przede wszystkim terenów o zwartej zabudowie, gdzie utrudnione jest przewietrzanie. W przypadku gminy Rychwał największa koncentracja zanieczyszczeń powietrza ma miejsce na terenie miasta Rychwał, bowiem liczba budynków mieszkalnych przypadających na 1 km^2 powierzchni miasta jest równa 65, natomiast na obszarach wiejskich wielkość ta wynosi 13. Wskutek niskiej emisji w powietrzu następuje wzrost stężenia takich substancji, jak: pyły zawieszone (PM10 i PM2,5), dwutlenek siarki, tlenki azotu, dioksyny oraz WWA.

Ze względu na powszechność występowania, zasięg oddziaływania oraz liczbę narażonej ludności, podstawowym źródłem uciążliwości akustycznych dla środowiska są hałasy komunikacyjne. W przypadku gminy Rychwał jest to droga krajowa nr 25 oraz droga wojewódzka nr 443. Źródło hałasu stanowią również drogi gminne i powiatowe, jednak ze względu na mniejszą przepustowość i natężenie ruchu pojazdów mają mniejsze znaczenie. W ostatnich latach Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu nie prowadził pomiarów poziomu hałasu komunikacyjnego na terenie gminy Rychwał. Natomiast w roku

2015 po raz trzeci zostały przeprowadzone okresowe pomiary poziomu hałasu w otoczeniu dróg krajowych przez Generalną Dyrekcję Dróg Krajowych i Autostrad. Pomiary poziomu hałasu w ciągu drogi krajowej nr 25 przeprowadzono w miejscowości Czekanów (gm. Ostrów Wielkopolski), gdzie ŚDR na odcinku Nowe Skalmierzyce – Ostrów Wielkopolski wynosi 18 733 pojazdów/dobę. Punkt pomiarowy został zlokalizowany w odległości 10 m od drogi. Zagospodarowanie terenu stanowiła zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, dla której dopuszczalne wartości równoważnego poziomu hałasu wynoszą 61 dB w porze dziennej i 56 dB w porze nocnej. Dopuszczalny poziom hałasu w punkcie tym został przekroczony. Natężenie ruchu na odcinkach drogi krajowej nr 25 przebiegających przez teren gminy Rychwał jest mniejsze i wynosi 9 240 pojazdów/dobę na odcinku Modła – Rychwał i 7 062 pojazdów/dobę na odcinku Rychwał – Stawiszyn. W związku z tym można założyć, iż poziomy dźwięku będą niższe, jednak nie można wykluczyć, że nie zostaną one przekroczone. Ponadto należy zaznaczyć, iż dla dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie, czyli dla ŚDR powyżej 8 200 pojazdów na dobę sporządza się mapy akustyczne, bowiem drogi, po których przejeżdża ponad 3 000 000 pojazdów rocznie, klasyfikowane są do obiektów, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach. Na odcinkach drogi wojewódzkiej przebiegających przez teren gminy Rychwał natężenie ruchu jest mniejsze. Dla drogi wojewódzkiej nr 443 na odcinku Białobłoty – Rychwał ŚDR w 2015 r. wyniósł 4 673 pojazdów/dobę, natomiast na odcinku Rychwał – Tuliszków ŚDR wyniósł 1 891 pojazdów/ dobę.

Na terenie gminy hałas przemysłowy nie stanowi zagrożenia. Przeważają niewielkie zakłady, prowadzące działalność na małą skalę, w których wykorzystywanie maszyn i urządzeń emitujących hałas jest znikome.

Teren gminy Rychwał należy do dorzecza Odry i regionu wodnego Warty. Obszar gminy zlokalizowany jest w granicach jednolitych części wód powierzchniowych, jak:

- Bawół do Czarnej Strugi,
- Bawół od Czarnej Strugi do ujścia,
- Dopływ z Kuchar Borowych,
- Dopływ z Rychwała,
- Powa.

W roku 2015 monitoringiem operacyjnym w ramach którego oceniono stan chemiczny objęta została JCWP Bawół od Czarnej Strugi do ujścia, natomiast w roku 2014 program monitoringu objął JCWP Powa, JCWP Bawół od Czarnej Strugi do ujścia, JCWP Bawół do Czarnej Strugi, a w 2013r. JCWP Dopływ z Rychwała. Wyniki monitoringu przedstawia poniższa tabela.

Tabela 20. Stan JCWP na terenie gminy Rychwał

Rok	JCW	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan wód
2014	Powa	III	II	II	umiarkowany	nie badano	zły
2014	Bawół od Czarnej Strugi do Ujścia	II	I	PPD	umiarkowany	nie badano	zły
2015	Bawół do Czarnej Strugi	-	-	-	-	dobry	-
2014	Bawół do Czarnej Strugi	II	II	II	dobry	dobry	dobry
2013	Dopływ z Rychwała	III	I	PSD	umiarkowany	nie badano	zły

Źródło: Wyniki badań, klasyfikacja wskaźników i oceny za rok 2015

Gmina Rychwał wg Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. z 2016 r. poz. 1967) zlokalizowana jest w obszarze jednolitych części wód podziemnych nr 71 o kodzie GW600071, charakteryzująca się dobrym stanem chemicznym i dobrym stanem ilościowym.

Na terenie gminy Rychwał nie są zlokalizowane punkty pomiarowo-kontrolne, w których dokonuje się oceny jakości wód podziemnych. Najbliżej położonymi punktami są punkty pomiarowo-kontrolne w miejscowości Sarbicko (gm. Tuliszków). Wody podziemne zaklasyfikowano do klasy I – wody bardzo dobrej jakości oraz II – wody dobrej jakości.

6.3. ZŁOŻA NATURALNE W GMINIE RYCHWAŁ

Na terenie gminy Rychwał znajdują się trzy udokumentowane złoża węgla brunatnego. Jest to złoże Grochowy – Siąszyce, złoże Piaski oraz złoże Piaski – pole A i B. Złoże Piaski – pole A i B jest to złoże o zasobach prognostycznych. Miąższość złoża wynosi od 6,2 m do 8,4 m, natomiast grubość nakładu wynosi od 45,3 m do 58 m. Zasoby węgla w polu A wynoszą ok. 46 569 tys. Mg, natomiast w polu B – ok. 25 296 tys. Mg. Stopień rozpoznania zasobów, stan zagospodarowania, wielkość wydobycia oraz powierzchnię złóż Grochowy – Siąszyce oraz Piaski przedstawia poniższa tabela.

Tabela 21. Wykaz złóż na terenie gminy Rychwał

Nazwa złoża	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby [tys. t]		Wydobycie [tys. t]	Powierzchnia złoża [ha]
		geologiczne	przemysłowe		
Grochowy – Siąszyce	R	48 208	-	-	1 487,0
Piaski	R	108 414	-	-	1 670,94

R - zasoby rozpoznane szczegółowo

Źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2015 r.

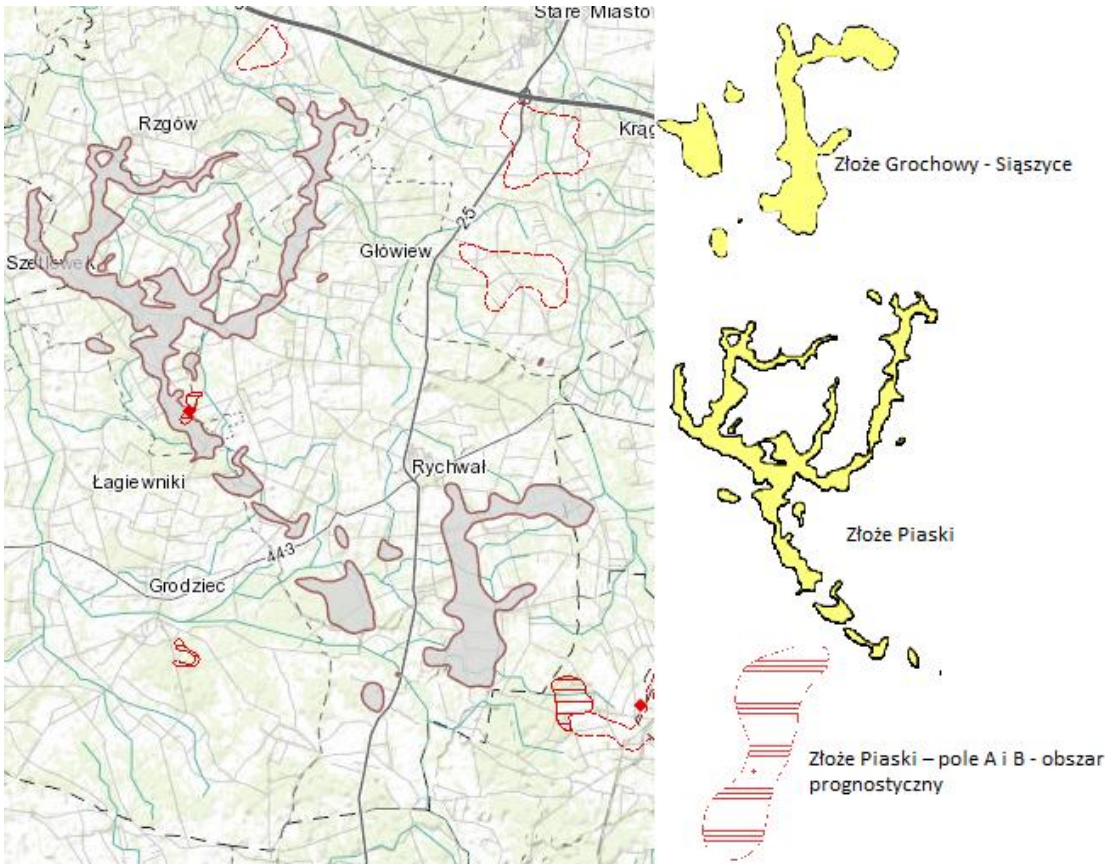

Rysunek 9. Rozmieszczenie złóż węgla brunatnego na terenie gminy Rychwał
Źródło: http://bazagis.pgi.gov.pl/, http://geoportal.pgi.gov.pl

6.4. GOSPODARKA ODPADAMI

Według Planu Gospodarki Odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2012-2017 Gmina Rychwał wchodzi w skład regionu VIII gospodarki odpadami. W regionie tym regionalną instalacją przetwarzania odpadów komunalnych jest Zakład Termicznego Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Koninie oraz składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Koninie przy ul. Sulańskiej 13.

Na terenie gminy Rychwał właściciele nieruchomości zobowiązani są do prowadzenia selektywnego zbierania następujących rodzajów odpadów:

- papier i tektura oraz opakowania z papieru i tektury,
- tworzywa sztuczne oraz opakowania z tworzyw sztucznych,
- szkło i opakowania ze szkła,
- metale oraz opakowania z metali,
- opakowania wielomateriałowe,
- odpady komunalne ulegające biodegradacji,
- odpady zielone,
- przeterminowane leki i chemikalia,
- zużyte baterie i akumulatory,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- odpady budowlane i rozbiórkowe,
- zużyte opony,
- popiół z palenisk z gospodarstw domowych.

Takie odpady, jak: papier i tektura oraz opakowania z papieru i tektury, tworzywa sztuczne oraz opakowania z tworzyw sztucznych, szkło i opakowania ze szkła, metale oraz opakowania z metali, opakowania wielomateriałowe należy gromadzić w pojemnikach lub workach przeznaczonych do selektywnej zbiórki, a następnie przekazywać je przedsiębiorcy odbierającemu odpady komunalne, w terminach określonych w harmonogramie. Odpady komunalne ulegające biodegradacji mogą być wykorzystywane we własnym zakresie poprzez kompostowanie w przydomowych kompostownikach bądź zbierane w workach przeznaczonych do selektywnej zbiórki. Przeterminowane leki należy umieszczać w przeznaczonych do tego celu i odpowiednio oznaczonych pojemnikach. Punkt zbiórki tych

odpadów zlokalizowany jest na terenie Przychodni Zdrowia w Rychwale. W przypadku takich odpadów, jak: zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe należy przekazywać do PSZOK bądź przedsiębiorcy odbierającemu odpady komunalne, w terminach określonych w harmonogramie (2 razy w ciągu roku). Odpady budowlane i rozbiórkowe oraz zużyte opony należy przekazywać do PSZOK. Popiół z palenisk z gospodarstw domowych należy umieszczać w pojemnikach i przekazywać przedsiębiorcy odbierającemu odpady komunalne bądź do PSZOK, natomiast niesegregowane odpady komunalne należy gromadzić w pojemnikach i przekazywać podmiotowi, który odpowiedzialny jest za odbiór odpadów.

W Rychwale przy ul. Żurawin zlokalizowany jest gminny Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK), do którego mieszkańcy dostarczać mogą:

- meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- zużyte akumulatory i baterie,
- opony,
- zebrane w sposób selektywny odpady komunalne (tworzywa sztuczne, szkło, papier i tekturę oraz bioodpady).

PSZOK, w którym odbierane są odpady budowlane i rozbiórkowe, będące odpadami komunalnymi mieści się przy ul. Konińskiej 78 (siedziba PGKiM w Rychwale Sp. z o. o.).

Rodzaj i masę wytworzonych odpadów na terenie gminy Rychwał w roku 2015 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 22. Rodzaj i masa wytworzonych odpadów w roku 2015

Rodzaj	Masa [Mg]
Zmieszane odpady komunalne	1 637,7
Odpady wielkogabarytowe	16,0
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	2,4
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 i 20 01 35	1,2
Szkło	20,7
Opakowania ze szkła	100,3
Tworzywa sztuczne	32,5
Opakowania z tworzyw sztucznych	52,4
Papier i tektura	1,0
Opakowania z papieru i tektury	18,7

Przeterminowane leki	0,1
Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	30,0
Zużyte opony	8,0
RAZEM	**1 921**

Źródło: Sprawozdanie z realizacji zadań Wójta, Burmistrza lub Prezydenta Miasta z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami; Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi za rok 2015

Na całkowitą sumę odpadów składają się: ilość odebranych odpadów z nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych na terenie gminy Rychwał oraz odebranych w PSZOK.

W roku 2015 osiągnięto:

- poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania - 45,4%,
- poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła – 31,4%.

Na terenie gminy Rychwał istniały dwa składowiska odpadów: składowisko w Woli Rychwalskiej oraz składowisko przy ul. Żurawin w Rychwale. Składowisko odpadów w Woli Rychwalskiej zostało uruchomione w 1985 r. Przyjmowania odpadów zaprzestano w 2002 r., a w 2011 r. podjęto decyzję o jego zamknięciu. Składowisko zostało zrekultywowane w 2015 r. w ramach projektu „Uporządkowanie gospodarki odpadami na terenie subregionu konińskiego" współfinansowanego ze środków Funduszu Spójności. Składowisko odpadów w Rychwale przy ul. Żurawin zostało uruchomione w 2001 r. Całkowita powierzchnia składowiska wynosiła 0,7 ha. W roku 2006 zaprzestano przyjmowania odpadów. Odpady ze składowiska zostały wydobyte i przekazane do Miejskiego Zakładu Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o. o. w Koninie. Obiekt dziś nie posiada statusu składowiska odpadów.

Wyroby zawierające azbest

W roku 2006 na terenie powiatu konińskiego dokonano inwentaryzacji materiałów azbestowych, na podstawie której określono szacunkową ilość azbestu w budownictwie indywidualnym w poszczególnych gminach powiatu. Na terenie gminy Rychwał zinwentaryzowano 429 132 m^2 azbestu w budownictwie indywidualnym (stan na dzień 15.09.2006 r.). Na terenie powiatu konińskiego, w tym na terenie gminy Rychwał prowadzone są działania zmierzające do stopniowej eliminacji wyrobów zawierających azbest z otoczenia człowieka oraz ich bezpieczne i prawidłowe unieszkodliwienie

W 2015 r. dokonano aktualizacji inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, która wykazała, iż na terenie gminy Rychwał stwierdzono występowanie wyrobów zawierających azbest w 1 972 budynkach. Powierzchnia wyrobów zawierających azbest wynosiła 390 992m^2, natomiast masa 6 553,669 Mg. Należy zaznaczyć, iż wyroby azbestowe są systematycznie usuwane, w związku z tym wartości te zmieniają się na przestrzeni lat.

W poniższej tabeli przedstawiono masę usuniętych wyrobów azbestowych w okresie od roku 2007 do 2016 r. na terenie gminy Rychwał.

Tabela 23. Masa usuniętych wyrobów azbestocementowych w gminie Rychwał w okresie od roku 2007-2016

Ilość usuniętych odpadów zawierających azbest na terenie gminy Rychwał w poszczególnych latach [kg]										
2007	***2008***	***2009***	***2010***	***2011***	***2012***	***2013***	***2014***	***2015***	***2016***	***Łącznie***
40 135	32 057	34 346	47 066	49 603	67 912	61 540	114 154	95 115	101 663	**643 591**

Źródło: Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu powiatu konińskiego – kontynuacja, Dane Starostwo Powiatowe w Koninie

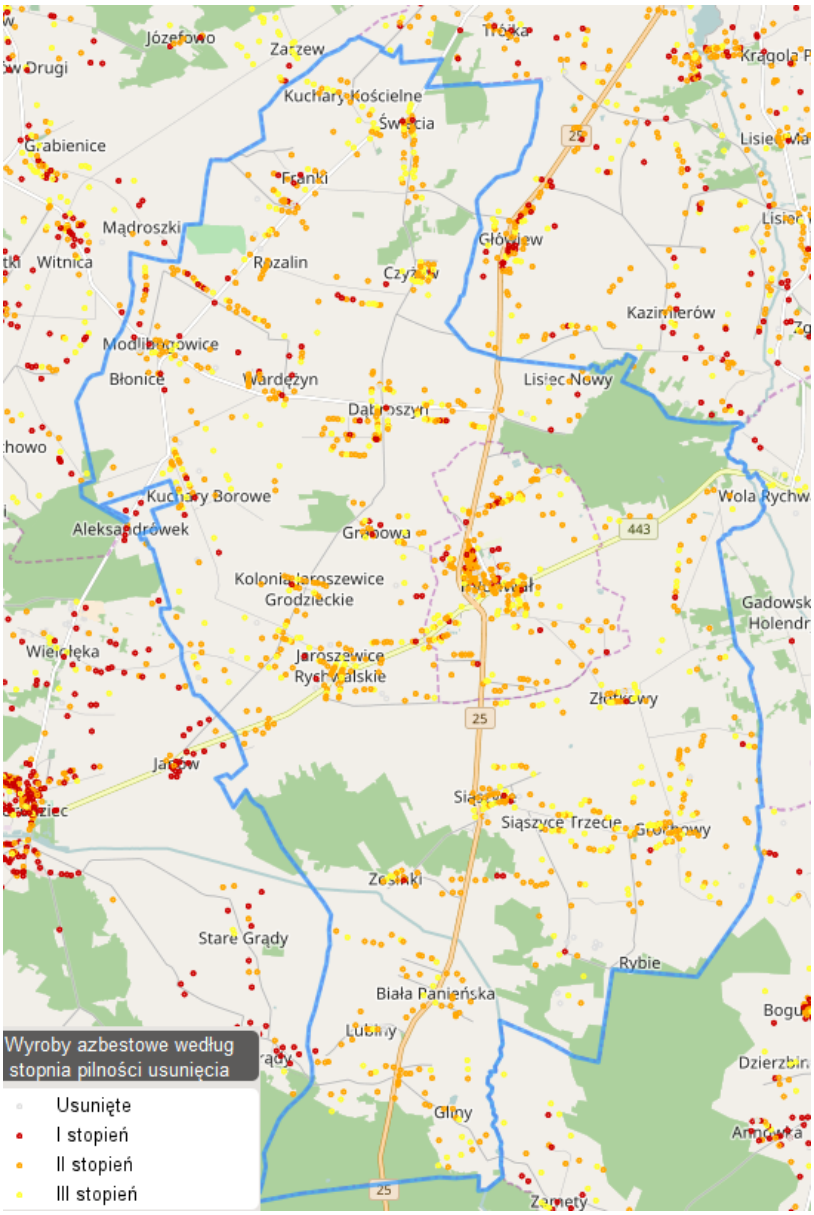

Rysunek 10. Wyroby azbestowe wg stopnia pilności usunięcia
Źródło: http://esip.bazaazbestowa.gov.pl/

6.5. EMISJA CO_2

Na terenie gminy Rychwał w celu opracowania Planu Gospodarki Niskoemisyjnej przeprowadzono inwentaryzację zużycia energii elektrycznej i cieplnej, w tym paliw w takich sektorach, jak:

- Samorząd:
    - budynki użyteczności publicznej,
    - transport publiczny,
    - oświetlenie uliczne,

- gospodarka wodno-ściekowa (oczyszczalnie ścieków, stacje uzdatniania wody, przepompownie),

- społeczeństwo:
  - budynki mieszkalne,
  - przemysł,
  - usługi,
  - transport prywatny.

Rokiem bazowym, dla którego zbierano dane niezbędne do przeprowadzenia inwentaryzacji emisji CO_2 był rok 2014.

Zgodnie z inwentaryzacją przeprowadzoną na terenie gminy Rychwał końcowe zużycie energii w roku bazowym wyniosło 123 334,07 MWh. Z kolei całkowita emisja CO2 do atmosfery w roku bazowym wyniosła 38 260,34 Mg CO2.

Sektorem o największym zużyciu energii są gospodarstwa domowe (53 865,48 MWh), które zużyły 44,49% energii na terenie gminy Rychwał. Na drugim miejscu znajduje się transport prywatny, który w ogólnym bilansie zużył 43,40% energii. Najmniej energii jest wykorzystywane przez infrastrukturę wodno-ściekową, która konsumuje niewielką ilość energii na trenie gminy Rychwał.

Nośnikiem energii dominującym w strukturze zużycia paliwa jest węgiel kamienny, którego zużycie w roku bazowym wynosiło 41 879,90 MWh, czyli 33,96%. Drugim nośnikiem, co do wielkości zużycia jest olej napędowy, którego zużycie wynosiło 38 067,36 MWh, co stanowi 30,87% zużycia energii na terenie gminy.

Największą emisję zanotowano przy wykorzystaniu węgla kamiennego, a mianowicie 14 281,05 Mg CO_2, co stanowi 37,33% całkowitej emisji na terenie gminy. Na drugim miejscu znajduje się olej napędowy, którego wykorzystanie spowodowało emisję w wysokości 10 163,99 Mg CO_2, czyli 26,57%.

Na terenie gminy występują instalacje wykorzystujące odnawialne źródła, które produkują zieloną energię, a tym samym są bezemisyjne. Wykazano, że w 2014 roku 1 102,55 MWh energii pochodzi ze źródeł odnawialnych. Produkcja takiej ilości energii z OZE przyczyni się do redukcji emisji o 79,15 Mg CO_2/rok.

Po wnikliwej inwentaryzacji emisji dwutlenku węgla na terenie gminy Rychwał w roku 2014, można stwierdzić, że każdy mieszkaniec gminy zużył około 14,62 MWh energii rocznie, a tym samym wyprodukował około 4,54 t CO_2/rok.

6.6. BADANIE ANKIETOWE

Wyniki badania wykazały, że w Rychwale występują następujące problemy w sferze środowiskowej: zły stan powietrza atmosferycznego i występowanie azbestu. Źle oceniane były też: klimat akustyczny i niewystarczające możliwości zagospodarowania ze względu na obszary chronione. W mniejszym stopniu mieszkańcy zwracali uwagę na: złe gospodarowanie odpadami, zły stan wód i gleb. Problemy środowiskowe przedstawia wykres poniżej.

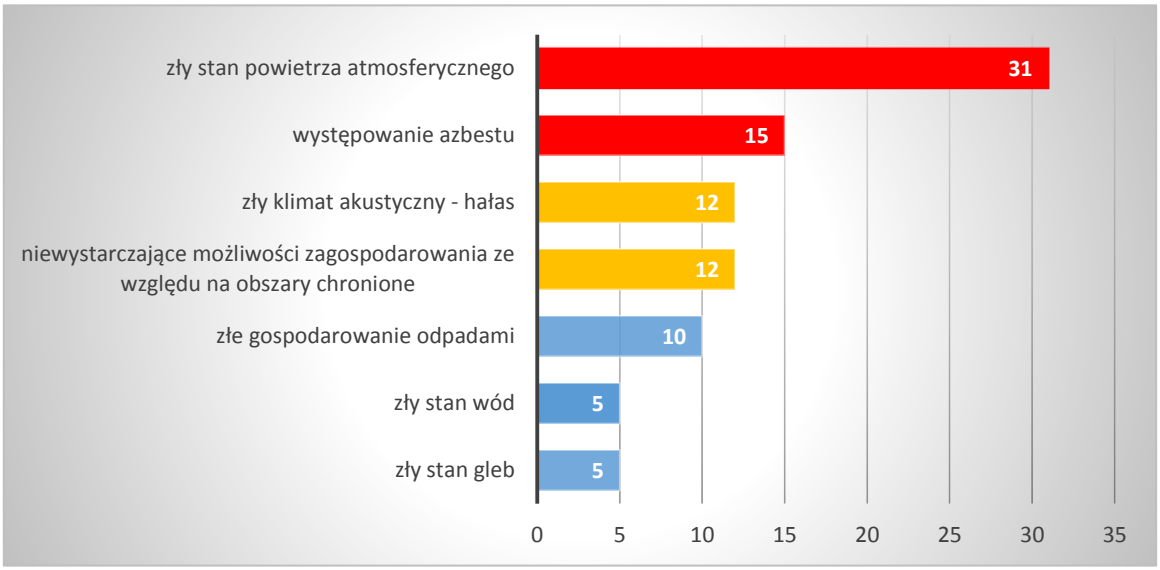

Wykres 20. Problemy środowiskowe w Rychwale
Źródło: opracowanie własne

W Rozalinie występują następujące problemy w sferze środowiskowej: występowanie azbestu i zły stan powietrza atmosferycznego. Źle oceniane były też: niewystarczające możliwości zagospodarowania ze względu na obszary chronione, gospodarowanie odpadami, stan wód i gleb. Problemy środowiskowe przedstawia wykres poniżej.

Wykres 21. Problemy środowiskowe w Rozalinie
Źródło: opracowanie własne

6.7.PODSUMOWANIE

W sferze środowiskowej zdiagnozowano następujące problemy:

- dominującym nośnikiem ciepła – węgiel;
- system ciepłowniczy oparty na lokalnych kotłowniach i indywidualnych paleniskach;
- występowanie wyrobów zawierających azbest na terenie gminy;
- niekorzystny klimat akustyczny w otoczeniu drogi krajowej nr 25;
- zły stan wód powierzchniowych;
- ujęcie gminy Rychwał w Programie ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej w wyniku odnotowania przekroczenia poziomów dopuszczalnych stężeń pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)pirenu;
- gospodarstwa domowe sektorem o największym zużyciu energii oraz emisji CO_2;
- wyniki badania ankietowego wykazały, że w Rychwale występują następujące problemy w sferze środowiskowej: zły stan powietrza atmosferycznego i występowanie azbestu, zły klimat akustyczny i niewystarczające możliwości zagospodarowania ze względu na obszary chronione. W mniejszym stopniu mieszkańcy zwracali uwagę na: gospodarowanie odpadami, zły stan wód i gleb;
- w Rozalinie występują następujące problemy w sferze środowiskowej: występowanie azbestu i zły stan powietrza atmosferycznego. Źle oceniane były też: niewystarczające możliwości zagospodarowania ze względu na obszary chronione, gospodarowanie odpadami, stan wód i gleb.

W sferze środowiskowej zdiagnozowano następujące potencjały:

- wody podziemne bardzo dobrej i dobrej jakości;
- gminny system gospodarki odpadami komunalnymi opiera się na zorganizowanej zbiórce odpadów;
- występowanie punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych w Rychwale;
- brak składowisk odpadów komunalnych na terenie gminy;
- sukcesywne usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy i miasta;
- eliminacja niskiej emisji poprzez sukcesywną realizację zadań określonych w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej.

7. SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1.Położenie gminy Rychwał na tle powiatu konińskiego 5
Rysunek 2. Plan gminy Rychwał 6
Rysunek 3. Rozkład ludności w wieku poprodukcyjnym według ulic zamieszkania 13
Rysunek 4. Rozkład największej ilości osób bezrobotnych w Rychwale według ulic 19
Rysunek 5.Pomoc społeczna w Rychwale 22
Rysunek 6.Planowany przebieg sieci infrastruktury gazowej na terenie gminy Rychwał 56
Rysunek 7. Mapa sieci drogowej na terenie gminy Rychwał 58
Rysunek 8. Trasu szlaku pieszo-rowerowego na terenie gminy Rychwał 59
Rysunek 9. Rozmieszczenie złóż węgla brunatnego na terenie gminy Rychwał 81
Rysunek 10. Wyroby azbestowe wg stopnia pilności usunięcia 86

8. SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba ludności w gminie Rychwał 11
Tabela 2. Urodzenia, zgony i wymeldowania w gminie Rychwał 14
Tabela 3. Bezrobotni w Rychwale 17
Tabela 4. Pomoc społeczna w gminie Rychwał 20
Tabela 5. Liczba rodzin z problemem alkoholowym 23
Tabela 6. Niebieskie Karty w gminie Rychwał 25
Tabela 7. Przestępstwa i wykroczenia w gminie Rychwał w 2016 roku 26
Tabela 8. Liczba uczniów w placówkach oświatowych w gm. Rychwał 28
Tabela 9. Wychowanie przedszkolne w gminie Rychwał 29
Tabela 10. Podmioty według prowadzonej działalności gospodarczej 41
Tabela 11. Liczba podmiotów gospodarczych według sołectw w gminie Rychwał 44
Tabela 12. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie gminy Rychwał 52
Tabela 13. Przyłącza kanalizacyjne na terenie miasta Rychwał wg. ulic w 2016 roku 53
Tabela 14. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Rychwał 53
Tabela 15. Wyposażenie w sieć kanalizacyjną i wodociągową na ternie gminy Rychwał 54
Tabela 16. Natężenie ruchu na drodze krajowej i wojewódzkiej w 2010 i 2015 rok 58
Tabela 17. Struktura wieku budynków w gminie Rychwał 69
Tabela 18. Wykaz budynków na terenie miasta Rychwał (stan na 2016 rok) 70
Tabela 19. Skład powierzchni gminy Rychwał 76
Tabela 20. Stan JCWP na terenie gminy Rychwał 80
Tabela 21. Wykaz złóż na terenie gminy Rychwał 81
Tabela 22. Rodzaj i masa wytworzonych odpadów w roku 2015 83
Tabela 23. Masa usuniętych wyrobów azbestocementowych w gminie Rychwał w okresie od roku 2007-2016 85

9. SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Rychwał na przestrzeni lat 2010-2016 8
Wykres 2. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w latach 2010-2016 9
Wykres 3. Przyrost naturalny, migracje wewnętrzne i migracje zagraniczne w gminie Rychwał w latach 2010-2015 10
Wykres 4. Rozkład ludności w danej kategorii wieku w mieście Rychwał 10
Wykres 5. Liczba bezrobotnych w gminie Rychwał w latach 2010-2016 16
Wykres 6. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Rychwał w latach 2010-2015 17
Wykres 7. Powody korzystania z pomocy społecznej w gminie Rychwał w 2016 r. 23
Wykres 8. Liczba czytelników księgozbioru bibliotek w gminie Rychwał 34
Wykres 9. Miejsca, które powinno się zrewitalizować według mieszkańców gminy Rychwał 35
Wykres 10. Problemy społeczne w Rychwale 36
Wykres 11. Problemy społeczne w Rozalinie 37
Wykres 12. Podmioty gospodarcze w gminie Rychwał 43
Wykres 13. Problemy gospodarcze w Rychwale 47
Wykres 14. Problemy gospodarcze w Rozalinie 48
Wykres 15. Problemy przestrzenno-funkcjonalne w Rychwale 65
Wykres 16. Problemy przestrzenno-funkcjonalne w Rozalinie 66
Wykres 17. Zasoby mieszkaniowe gminy Rychwał 71
Wykres 18. Problemy techniczne w Rychwale 74
Wykres 19. Problemy techniczne w Rozalinie 74
Wykres 20. Problemy środowiskowe w Rychwale 88
Wykres 21. Problemy środowiskowe w Rozalinie 89